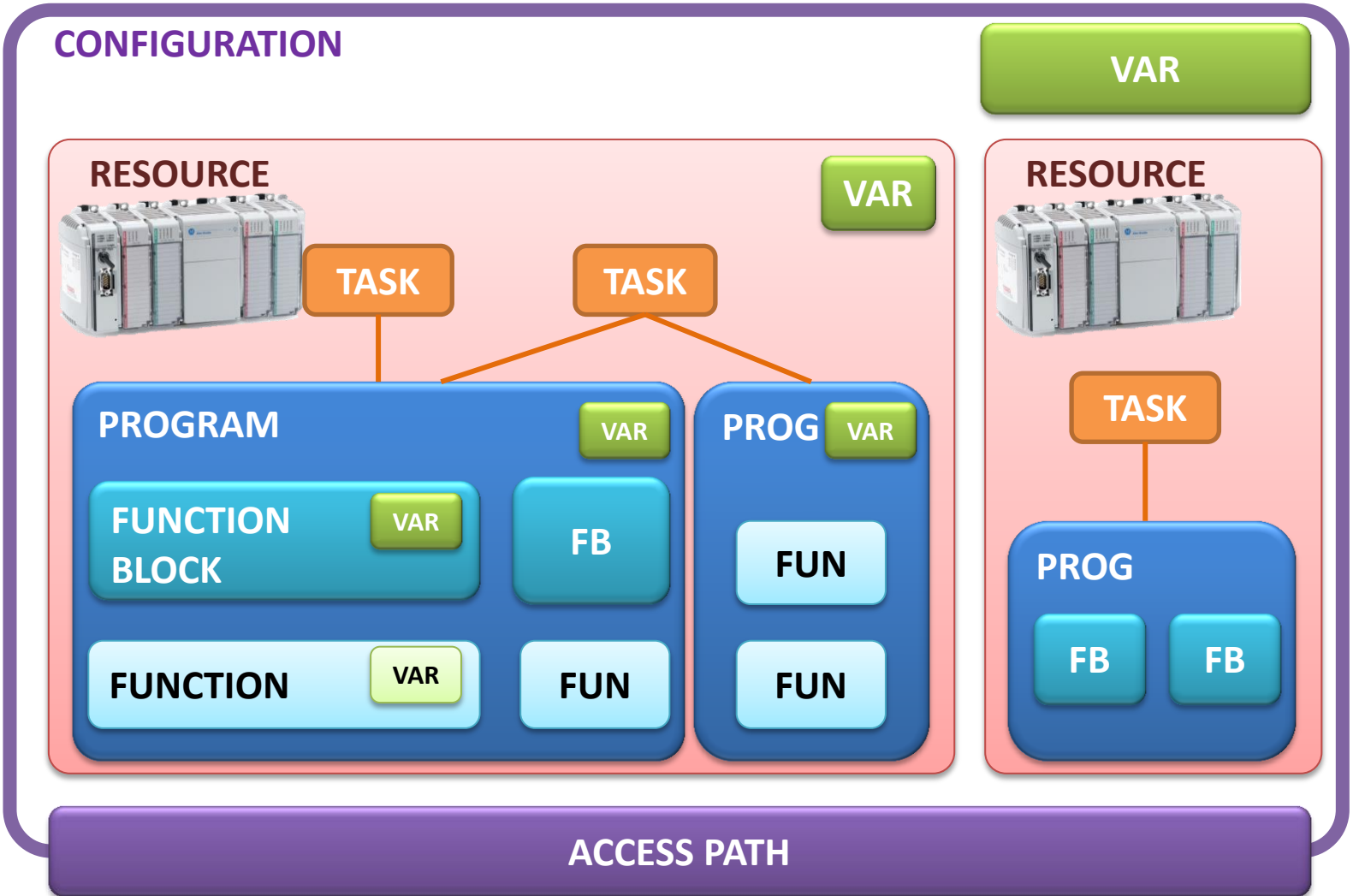

Az IEC 61131-3 szabvány programozási nyelvei

Folyamatszabályozás

KOVÁCS Gábor
gkovacs@iit.bme.hu

Áttekintés

Programszervezési egységek

POU típus és név

Deklarációs rész:

- Interfész változók
- Lokális változók
- Globális változók

POU törzs: programkód

- Ladder Diagram (LD)
- Instruction List (IL)
- Function Block Diagram (FBD)
- Structured Text (ST)
- Sequential Function Chart (SFC)

```
PROGRAM prog_name
    PROGRAM ConveyorControl
FUNCTION_BLOCK fb_name
    FUNCTION_BLOCK Pusher
FUNCTION fun_name : DataType
    FUNCTION IsReady : BOOL
```

Létradiagram

- Eredete: huzalozott relés logika
  - kapcsolók $\approx$ kontaktusok
  - relék $\approx$ tekercsek
- A mai napig az egyik legnépszerűbb nyelv
- Minden fejlesztői környezetben megtalálható

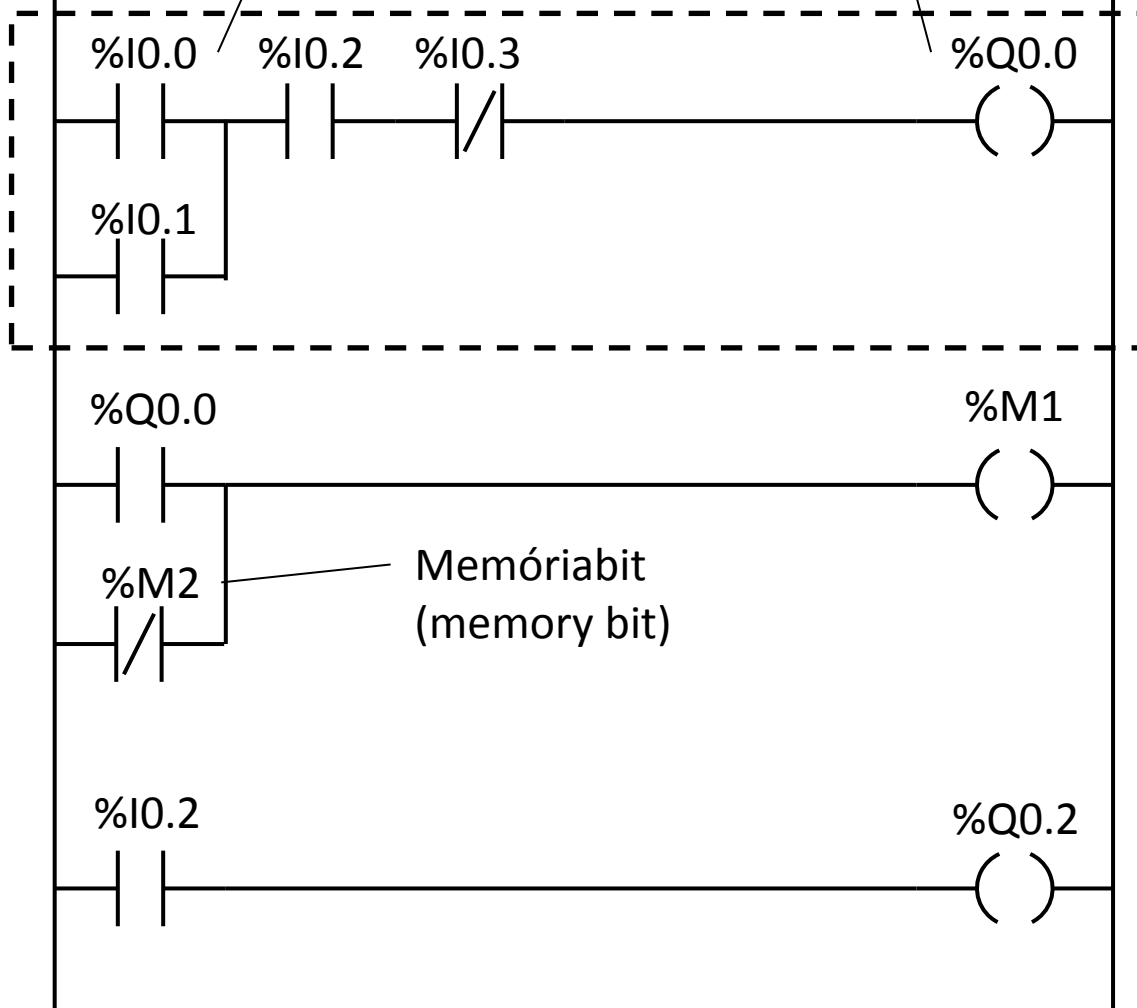
Pozitív sín
(positive rail)

Föld sín
(neutral rail)

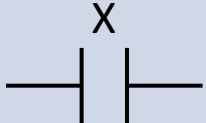
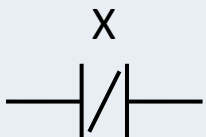
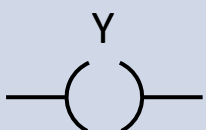
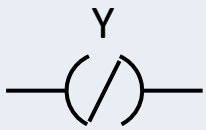
Bemeneti bit
(input bit)

Kimeneti bit
(output bit)

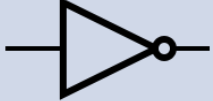
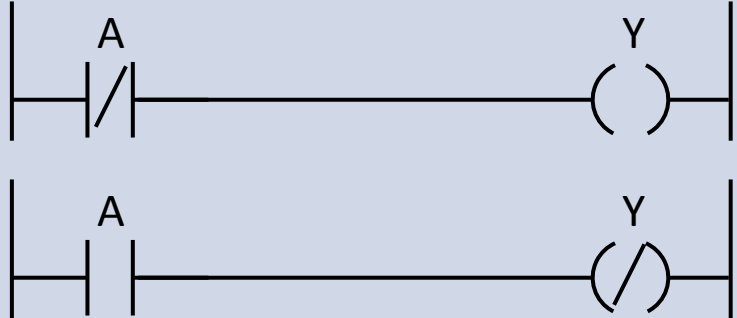

Létraszor
(rung)

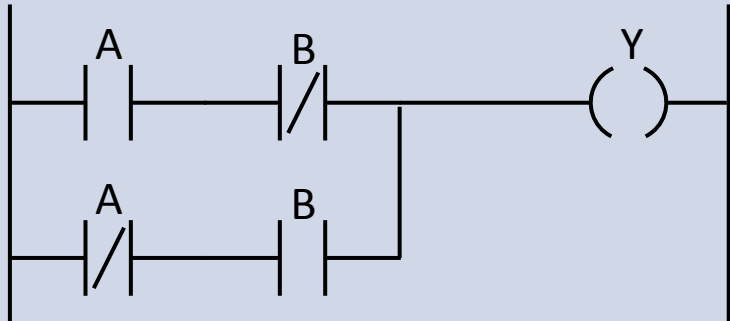

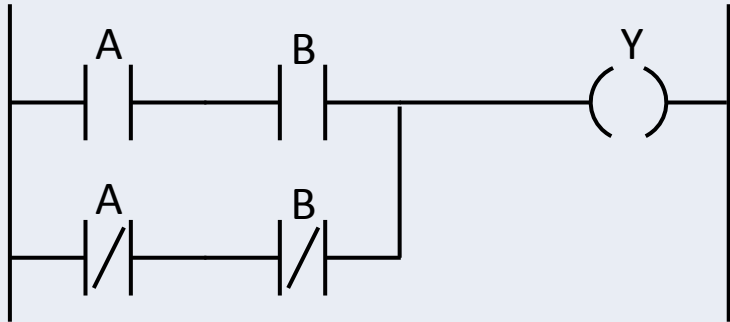
Kontaktusok és tekercsek

Szimbólum	Megnevezés	Működés	Analógia
	Alaphelyzetben nyitott kontaktus [kontaktus] (<i>NO contact, contact</i>)	„vezet” ha $X=1$	Alaphelyzetben nyitott nyomógomb
	Alaphelyzetben zárt kontaktus [negált kontaktus] (<i>NC contact</i>)	„vezet” ha $X=0$	Alaphelyzetben zárt nyomógomb
	Alaphelyzetben nyitott tekercs [tekercs] (<i>NO coil, coil</i>)	Y-t 1-be állítja ha „táplált”	Alaphelyzetben nyitott relé
	Alaphelyzetben zárt tekercs [negált tekercs] (<i>NC coil</i>)	Y-t 0-ba állítja ha „táplált”	Alaphelyzetben zárt relé

Logikai műveletek

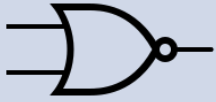
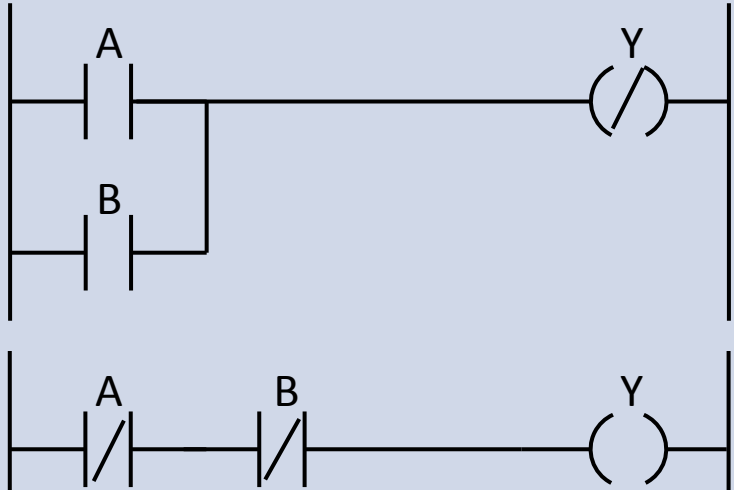

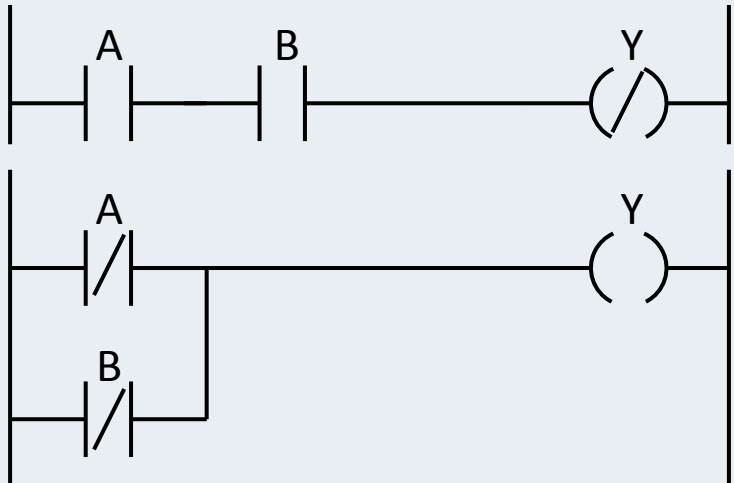
Művelet	Szimbólum	Algebrai jelölés	Létradiagrammos megvalósítás
Negálás		$Y = \bar{A}$	
ÉS		$Y = A \cdot B$ $Y = A \& B$	
VAGY		$Y = A + B$	

Logikai műveletek

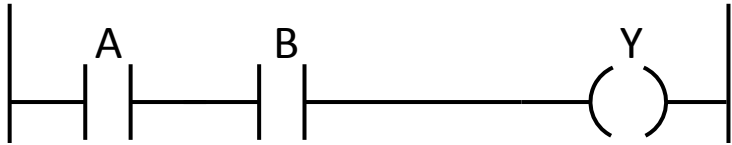
Művelet	Szimbólum	Algebrai jelölés	Létradiagramos implementáció
Antivalencia (XOR)		$Y = A \oplus B$	
Ekvivalencia (NXOR, EOR)		$Y = \overline{A \oplus B}$ $Y = A \odot B$	

Logikai műveletek

Művelet	Szimbólum	Algebrai jelölés	Létradiagramos megvalósítás
NOR		$Y = \overline{A + B}$ $Y = \bar{A} \cdot \bar{B}$	
NAND		$Y = \overline{A \cdot B}$ $Y = \bar{A} + \bar{B}$	

Létrásor = Logikai függvény


```
IF (A=1) AND (B=1)
THEN Y=1
```

✘

```
IF (A=1) AND (B=1)
THEN Y=1
ELSE Y=0
```

✔

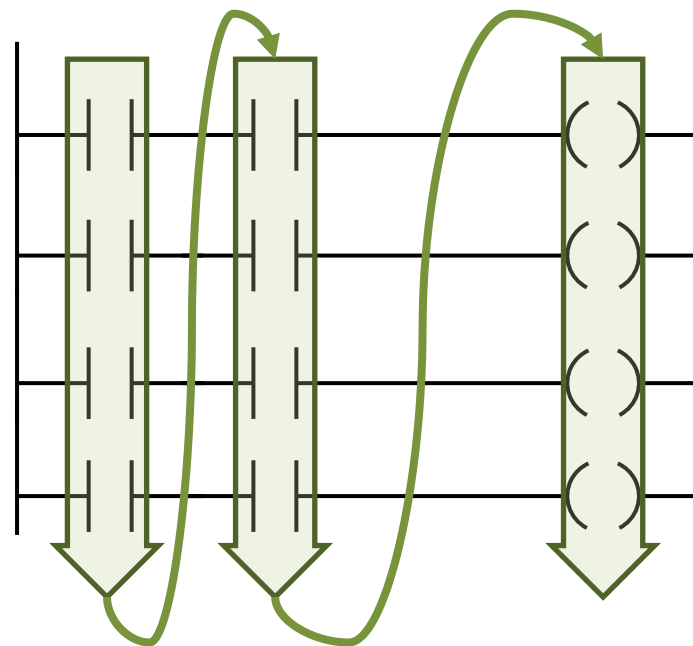
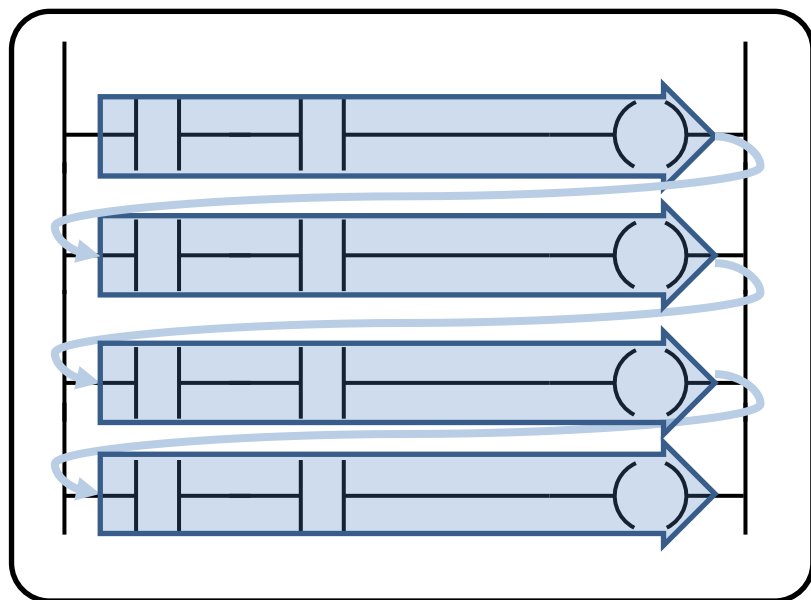
A létradiagram kiértékelése

- A PLC ciklikus működésű
- A programvégrehajtás fázisában a teljes kód feldolgozásra kerül
- Minden egyes ciklusban a teljes létradiagram kiértékelésre kerül

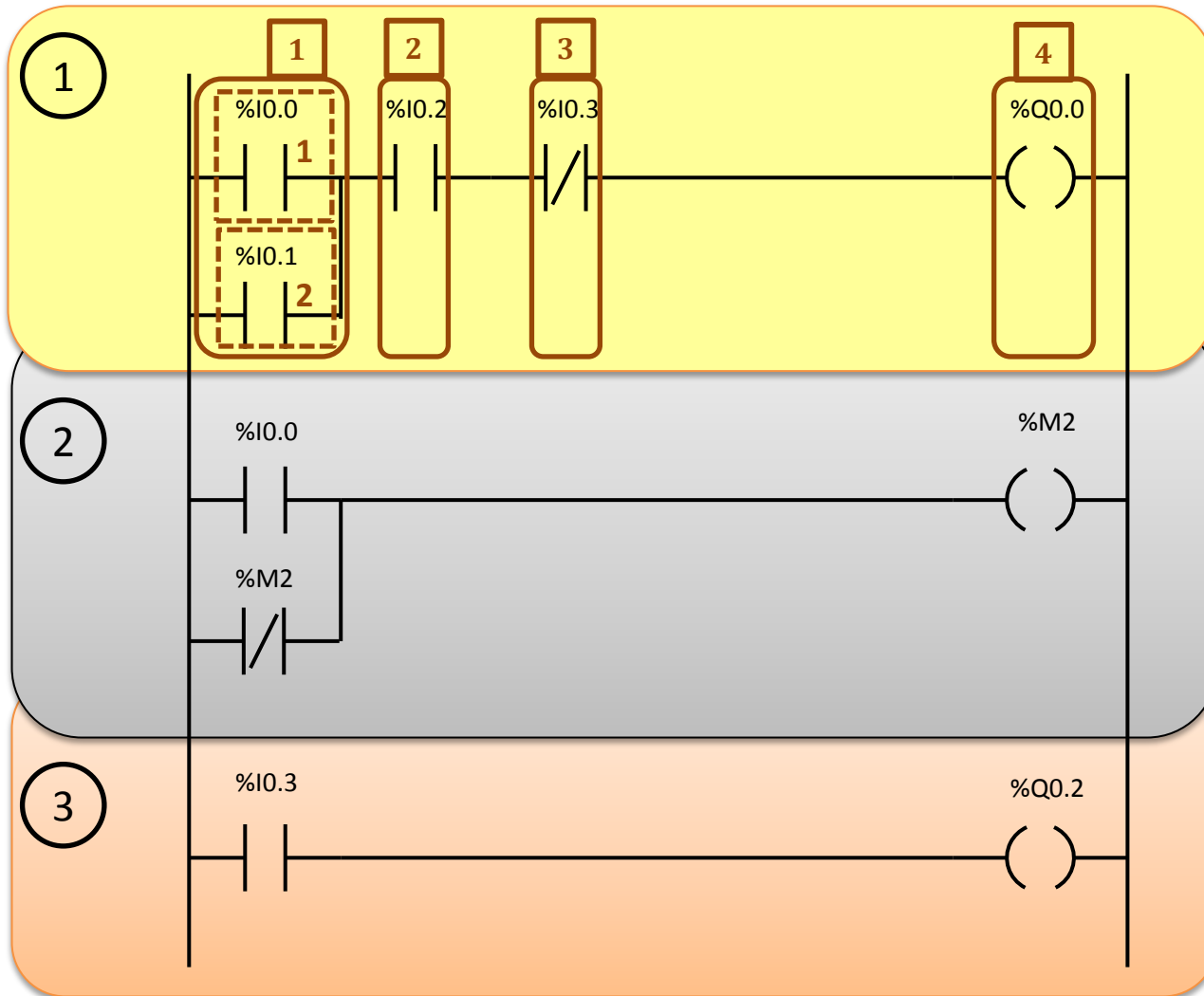

A létradiagram kiértékelése

- Néhány nanoPLC-típus: létrasorok párhuzamos kiértékelése (ritka)
- Általános: **soros végrehajtás**
  - Soronként
  - Oszloponként (nagyon ritka)

A létradiagram kiértékelése

Reteszelés

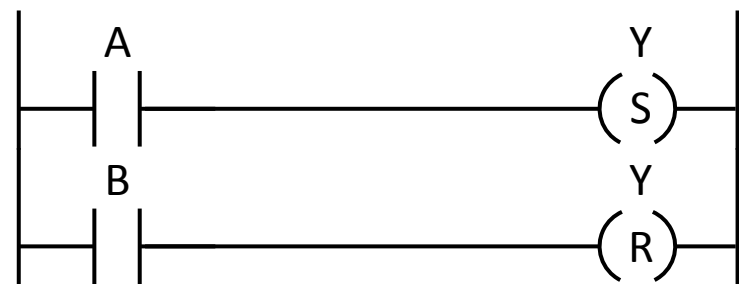
Szabványos jelölés

Symbol	Name
	Set tekercs
	Reset tekercs

RSLogix jelölés

Symbol	Name
	Output Latch (OTL)
	Output Unlatch (OTU)

A reteszelés értelmezése

IF (A=1) THEN Y=1

IF (B=1) THEN Y=0

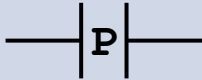
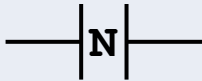

IF (B=1) THEN Y=0

ELSE

IF (A=1) THEN Y=1

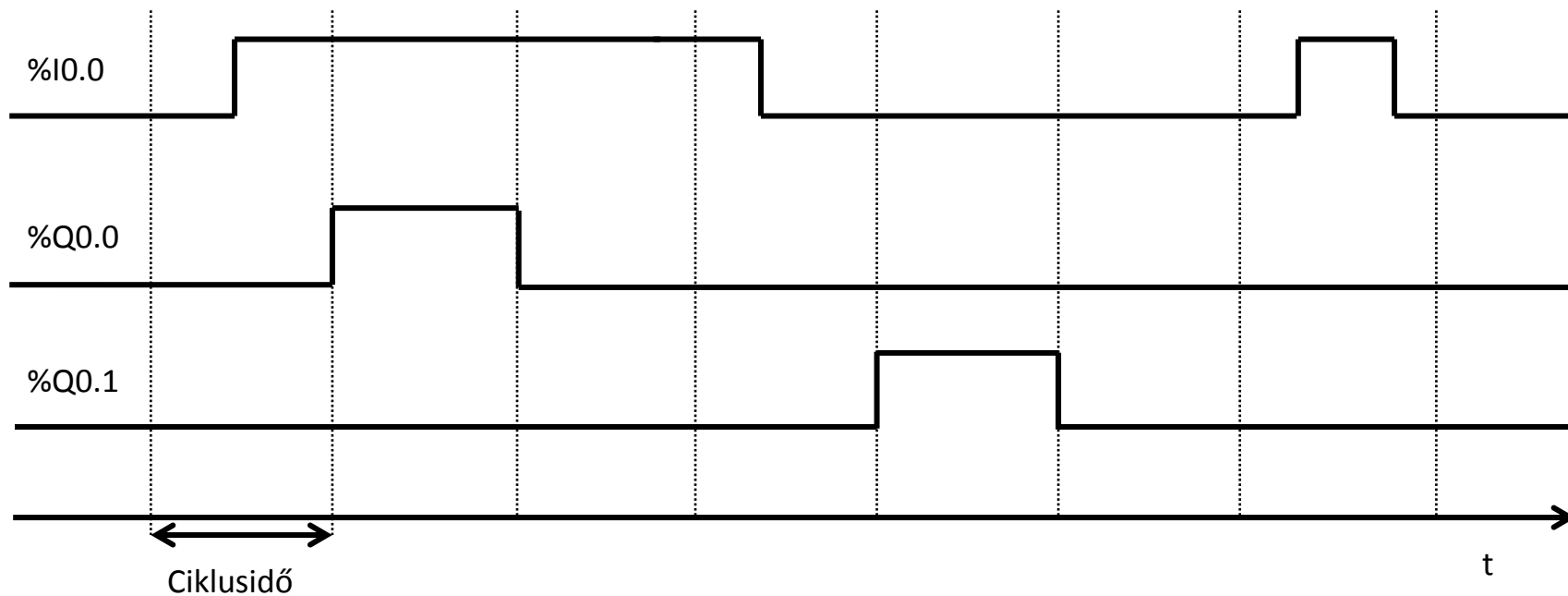
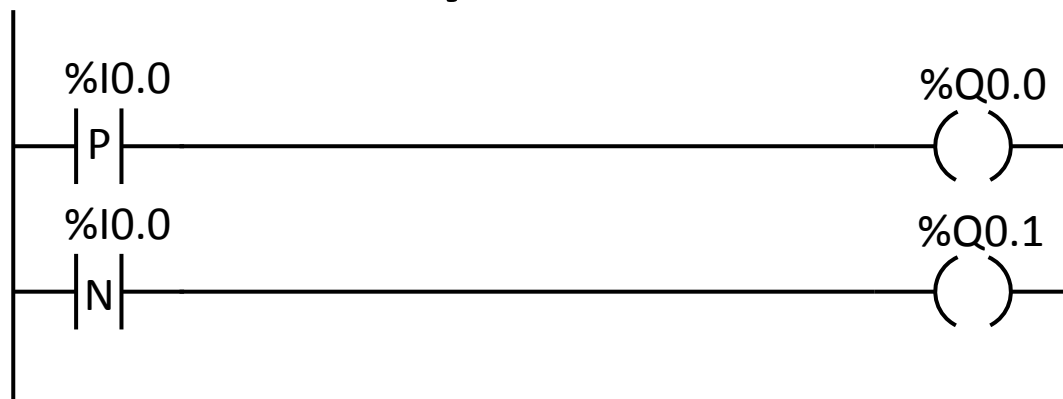
Élérzékeny kontaktusok

Szimbólum	Megnevezés
	Felfutó él-érzékeny kontaktus <i>(rising edge contact , one shot rising)</i>
	Lefutó él-érzékeny kontaktus <i>(falling edge contact, One Shot Falling)</i>

Megjegyzés: egyes fejlesztőkörnyezetekben az éldekektálás csak az R_TRIG és F_TRIG funkcióblokkok használatával lehetséges.

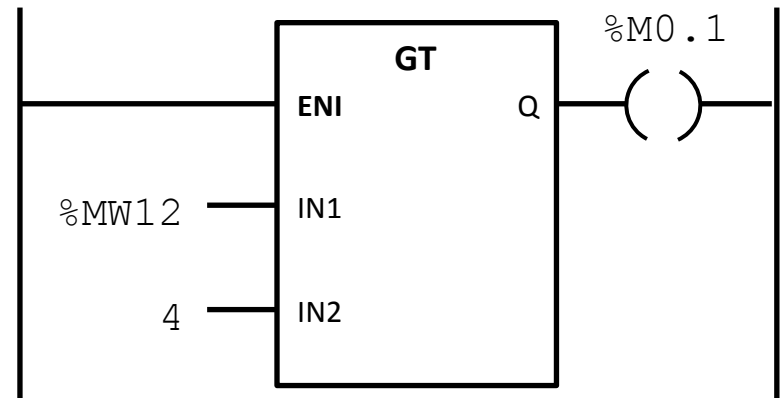
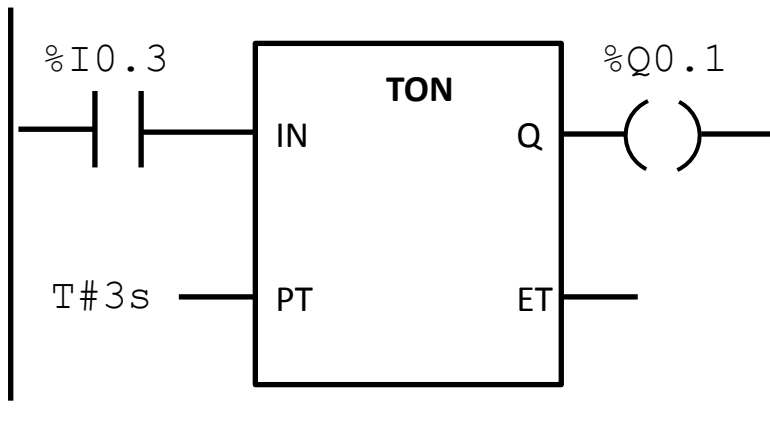

Érzékeny kontaktusok

Függvény- és funkcióblokk-hívások

- Hívás grafikusán, a létratorban megjelenő blokk formájában
  - Csak formális hívás
  - A létratorokon csak logikai értékek lehetnek: ENI/ENO használata hiányzó logikai be/kimeneti paraméterek esetén

Utasításlista (Instruction list, IL)

- Szöveges programozási nyelv
- Alacsony szintű, gépi kódhoz közeli
  - Alapszintű műveletek
  - A programvezérlési lehetőségek korlátozottak
  - A program futása teljes egészében kézben tartható
- Bármely más IEC 61131-3 kompatibilis nyelven írt program leírható IL-lel

A teljes szöveges kód végrehajtódik ciklusonként!

Utasítások felépítése

Operátor**Módosító** **Operandus**

LDN **%I0.1**

S **MyBool**

NOT

- **Operátor (operator)**
  - Az operátor mnemonikja
- **Módosító (modifier)**
  - **N**: operandus negálása
  - **C**: feltételes végrehajtás
  - **(**: egymásba ágyazás
  - A módosítók használata az operátortól függ
- **Operandus (operand)**
  - Egy operandus vagy egy sem
  - Literális vagy változó (bemenet, kimenet, memória, közvetlen)
  - Változó adattípusú

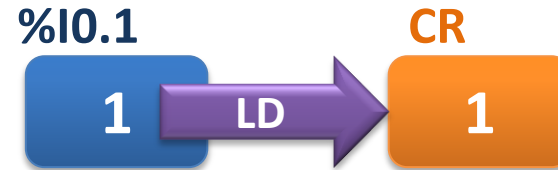
Az akkumulátor

CR – Current Result

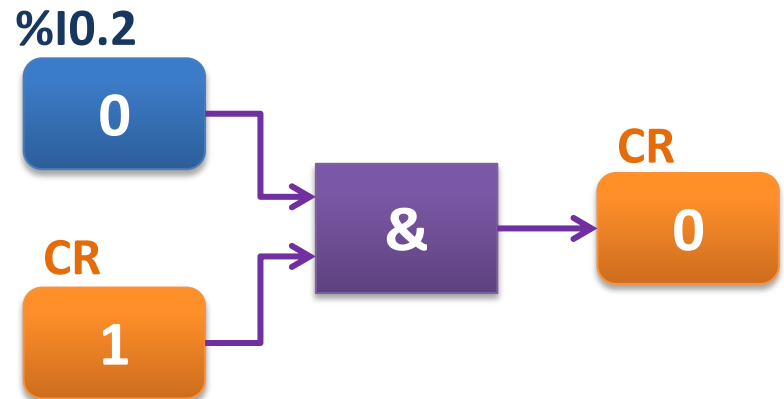
- Általános regiszter
- A műveletek első operandusa mindig az akkumulátor (kivétel: érték betöltése)
- A művelet eredménye az akkumulátorba kerül
- Az akkumulátor adattípusa a művelettől és az operandusok adattípusától függ

Az akkumulátor

LD %I0.1

AND %I0.2

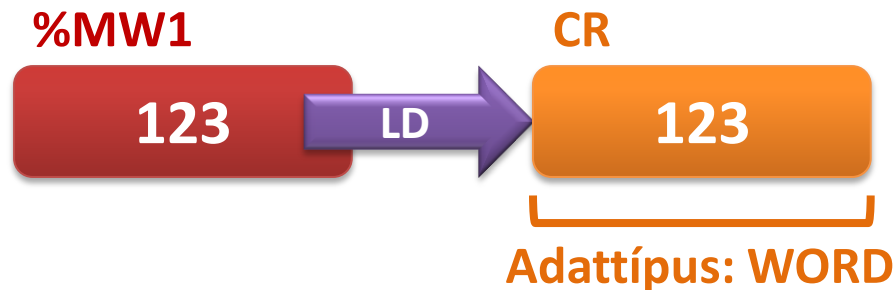
ST %Q0.1

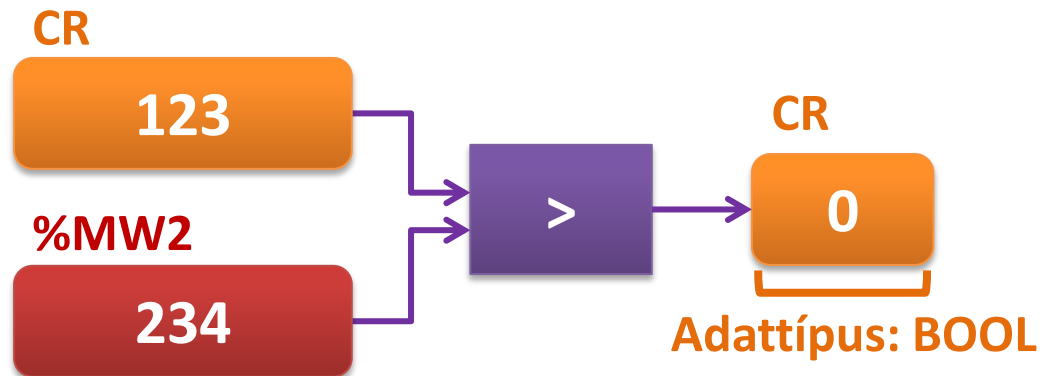
Az akkumulátor

Az akkumulátor adattípusa a **művelettől** és az **operandustól** függően változik

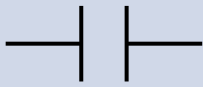

LD %MW1

GT %MW2

Bitműveletek

Utasítás	Leírás	Létra-szimbólum	Példa
LD	Bit betöltése az akkumulátorba		LD %I0.1
LDN	Bit negálása és betöltése az akkumulátorba		LDN %M11
ST	Akkumulátor-érték tárolása egy biten		ST %M21
STN	Akkumulátor-érték negáltjának tárolása egy biten		STN %Q0.2

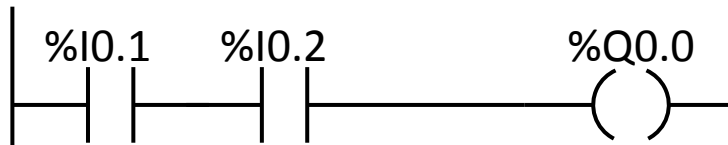
Retentív hozzárendelések

Utasítás	Leírás	Létra-szimbólum	Példa
S	Bit 1-be állítása ha az akkumulátor-érték 1	$\text{---}(S)\text{---}$	S %Q0.1
R	Bit 0-ba állítása ha az akkumulátor-érték 1	$\text{---}(R)\text{---}$	R %M12

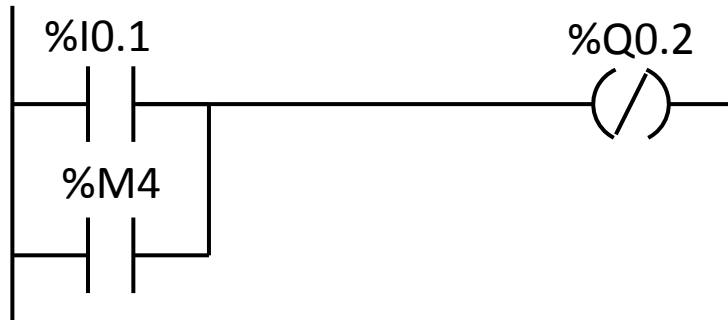
Bit-logikai műveletek

Utasítás	Leírás	Példa
AND / ANDN	AND / NAND művelet az akkumulátor-értéken és az operanduson, az eredmény az akkumulátorba kerül	AND %I0.1
OR / ORN	OR / NOR művelet az akkumulátor-értéken és az operanduson, az eredmény az akkumulátorba kerül	ORN %M11
XOR / XORN	XOR / XORN (ekvivalencia) művelet az akkumulátor-értéken és az operanduson, az eredmény az akkumulátorba kerül	XOR %M21
NOT	Az akkumulátor-érték negálása	NOT

Bit-logikai műveletek


```
LD %I0.1  
AND %I0.2  
ST %Q0.0
```



```
LD %I0.1  
OR %IM4  
STN %Q0.2
```

Aritmetikai műveletek

Utasítás	Leírás	Példa
ADD	Operandus hozzáadása az akkumulátor-értékhez	ADD %MW2
SUB	Operandus kivonása az akkumulátor-értékből	SUB %MW11
MUL	Akkumulátor-érték szorzása	MUL 3
DIV	Akkumulátor-érték elosztása az operandussal	DIV 2
MOD	Maradékképzés (modulo) az akkumulátor-értéken az operandussal	MOD 7

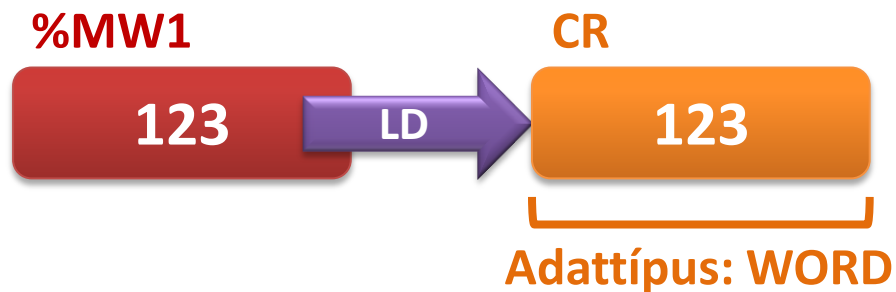
Összehasonlító operátorok

- Az akkumulátor és az operandus értékét hasonlítják össze: CR ?? OP
- Az eredmény egy logikai érték, ami az akkumulátorba kerül

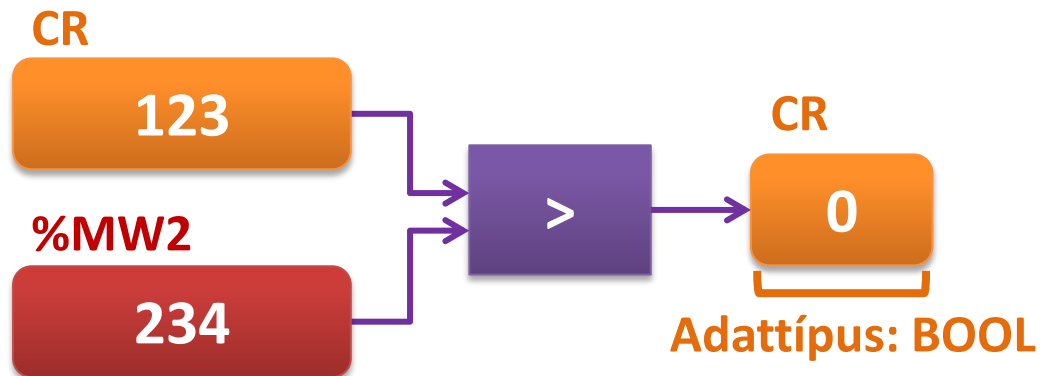
Mnemonik	Eredmény
EQ	Operátor és akkumulátor-érték egyenlő (=)
NE	Az operátor és az akkumulátor-érték nem egyezik meg (<>)
GT	Az akkumulátor-érték nagyobb mint az operandus
GE	Az akkumulátor-érték nagyobb vagy egyenlő mint az operandus
LT	Az akkumulátor-érték kisebb mint az operandus
LE	Az akkumulátor-érték kisebb vagy egyenlő mint az operandus

Összehasonlítás - Példa

LD %MW1

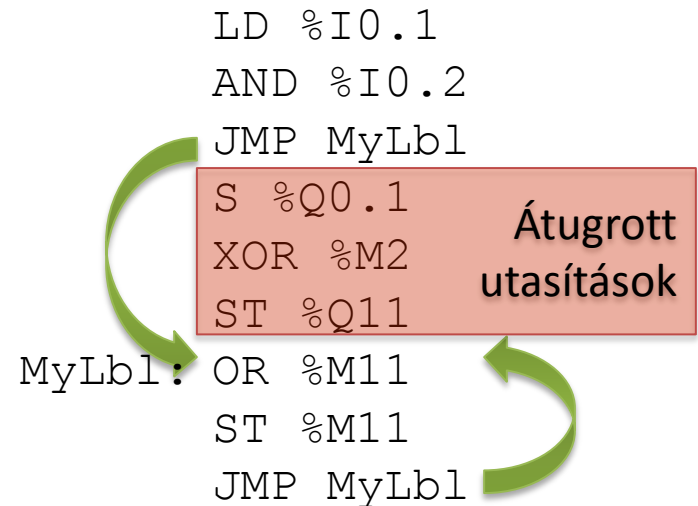

GT %MW2

Ugró és hívó utasítások

- Minden utasítás (sor) címkézhető
- A program tetszőleges címkére ugorhat
  - Előre ugrás
  - Hátra ugrás – veszélyes!
- Az ugrás során az akkumulátor-érték nem változik

Utasítás	Leírás
JMP	Címkére ugrás
CAL	FB-példány hívása
RET	Visszatérés a hívó POU-ba

Módosítók

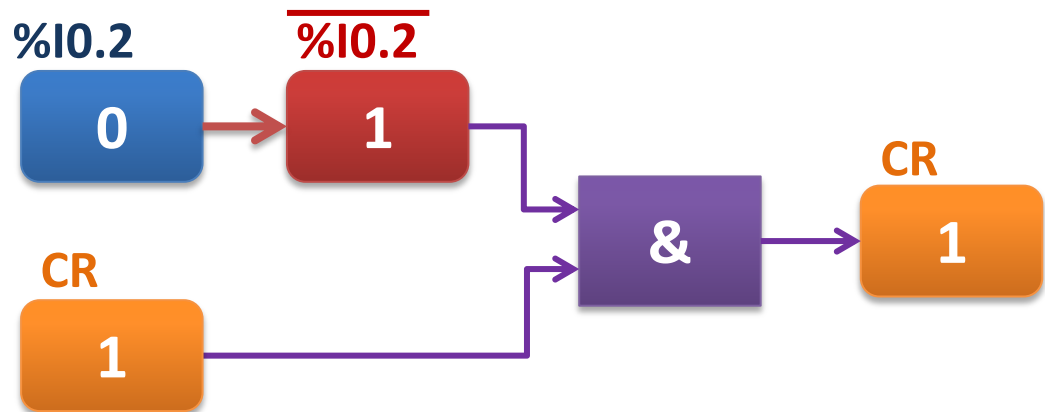
- Egyes utasítások működése módosító-postfixekkel befolyásolható
  - Feltételes végrehajtás – C
  - Operandus negálása – N
  - Egymásba ágyazás – (
- A módosítók kombinálhatók

Operandus negálása

- Az operandust a művelet elvégzése előtt negáljuk
- Használható a következő utasításokkal
  - Betöltés és tárolás: LDN, STN
  - Bit-logikai műveletek: ANDN, ORN, XORN

```
LD 1  
ANDN %I0.2
```


Feltételes végrehajtás

- Az utasítás csak akkor hajtódik végre, ha az akkumulátor értéke TRUE
- Feltételes ugrások, FB-hívások és visszatérés
- A következő utasításokkal használható:
  - JMP: JMPC, JMPCN
  - CAL: CALC, CALCN
  - RET: RETC, RETCN

Feltételes végrehajtás - példa

- Elvárt működés:

IF (%I0.0 AND NOT %I0.1)

THEN %MW1:=%MW1+1

ELSE %MW1:=%MW2;

```
LD %I0.0
```

```
ANDN %I0.1
```

```
JMPC L_THEN
```

```
LD %MW2
```

```
ST %MW1
```

```
JMP L_END
```

```
(* vagy RET *)
```

```
L_THEN:
```

```
LD %MW1
```

```
ADD 1
```

```
ST %MW1
```

```
L_END:
```

```
(* további műveletek *)
```

Feltételes végrehajtás - példa

- Elvárt működés:

IF (%I0.0 AND NOT %I0.1)

THEN %MW1:=%MW1+1

ELSE %MW1:=%MW2;

```
LD %I0.0
ANDN %I0.1
JMPCN L_ELSE
LD %MW1
ADD 1
ST %MW1
JMP L_END
L_ELSE:
LD %MW2
ST %MW1
L_END:
(* további műveletek *)
```

Művelet-precedencia

- $Y = A \& (B + C)$

```
LD A
AND B   Y = A&B + C
OR C
ST Y
```

```
LD B
OR C
AND A
ST Y
```

Művelet-precedencia

- $Y = (A + B) \& (C + D)$

```
LD A
OR B
AND C
OR D
ST Y    Y = (A + B) & C + D
```

```
LD A
OR B
ST X
LD C
OR D
AND X
ST Y
```

```
LD A
OR B
AND (
    LD C
    OR D
)
ST Y
```

Egymásba ágyazás

$\%Q0.0 = \%I0.1 \& (\%I0.2 + (\%I0.3 \oplus \%M11))$

LD %I0.1

AND (

    %I0.2

    OR (

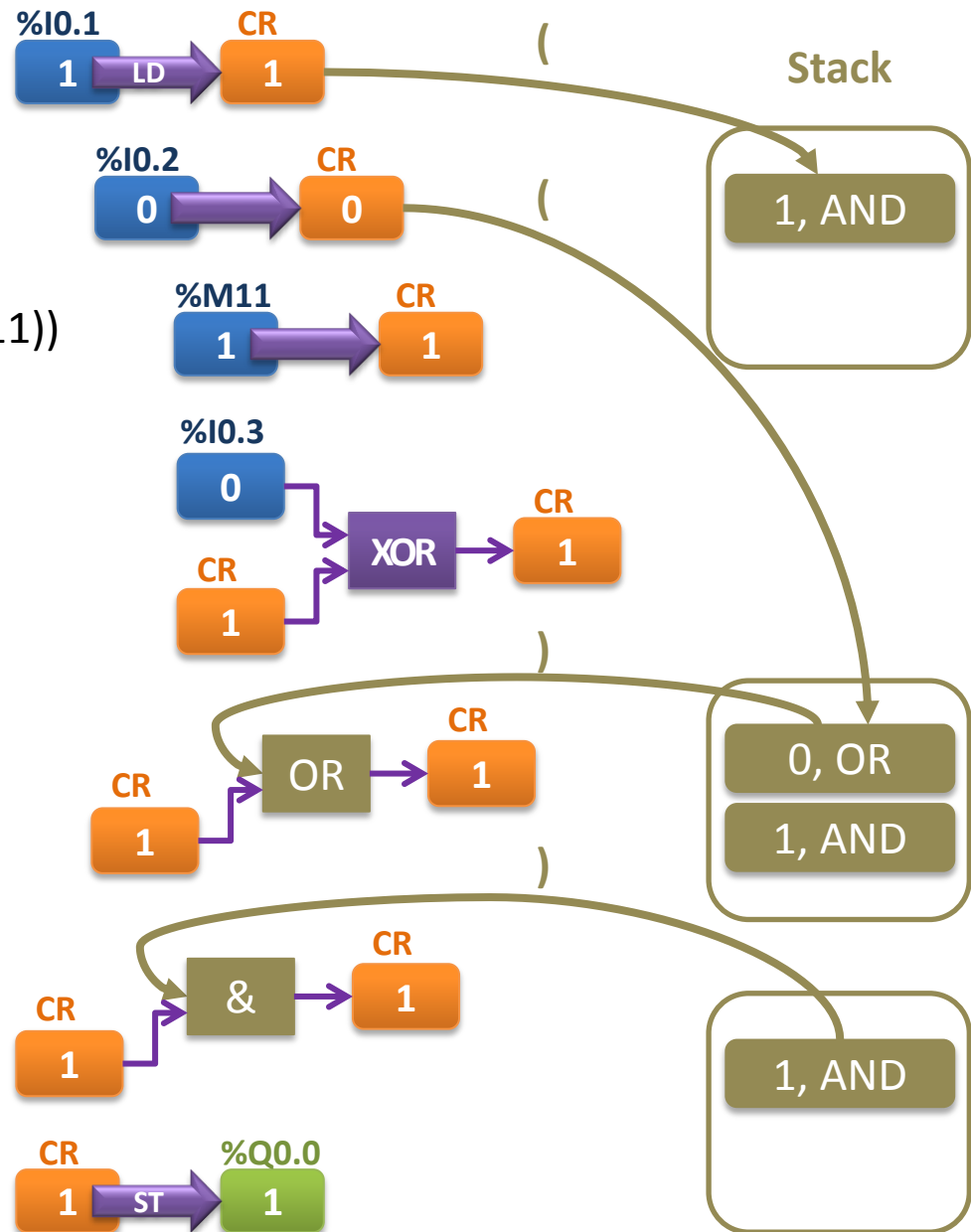
        %M11

        XOR %I0.3

)

)

ST %Q0.0

Függvényhívások

- IL-operátorként is használható függvények: hívás közvetlen értékekkel (pl. AND, ADD stb.)
- Más függvények (standard és felhasználói): formális paraméterek vagy közvetlen értékek
- A függvény visszatérési értéke az akkumulátorba kerül

Függvényhívás közvetlen értékekkel

- Az első paraméter mindig az akkumulátor
- A többi paraméter a függvényhívásban
- A visszatérési érték az akkumulátorba kerül

```
LD 12  
ADD 3
```

```
LD 0  
LIMIT 17, 10
```

Függvényhívás formális paraméterekkel

- Formális paraméterek megadása
  - Soronként, zárójelben
  - Bemenő paraméterek:
paraméter := érték
  - Kimenő paraméterek:
paraméter => cél-változó)
  - A paraméterek sorrendje tetszőleges,
el is hagyhatók
- A visszatérési érték az
akkumulátorba kerül

```
LIMIT (  
    EN := TRUE ,  
    MN := 0 ,  
    IN := MyInt ,  
    MX := 10 ,  
    ENO => MyBool  
)
```

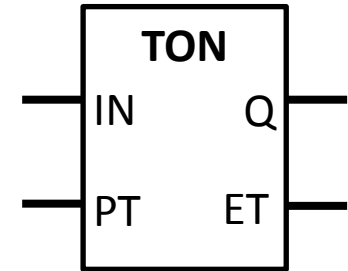
FB-hívások

- Funkcióblokk-példányok a CAL (CALC, CALCN) utasítással hívhatók
  - Hívás formális paraméterekkel
  - Hívás paraméter-hozzárendeléssel
  - Implicit hívás
- A CAL és RET utasítások az akkumulátor nem definiált értékre állítják
  - A hívott FB nem használhatja az akkumulátort érték betöltése előtt
  - A hívó POU nem használhatja az akkumulátort érték betöltése előtt

FB-hívás formális paraméterekkel

```
VAR
    TimerIn, TimerOut:    BOOL;
    TimePassed:          TIME;
    Timer1:              TON;
END_VAR

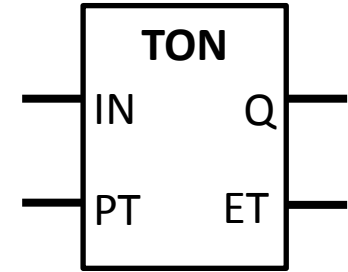
...
CAL Timer1 (
    IN:=TimerIn,
    PT:=T#5s,
    Q=>TimerOut,
    ET=>TimePassed
)
...
```


FB-hívás paraméter-hozzárendeléssel

```
VAR
    TimerIn, TimerOut:    BOOL;
    TimePassed:           TIME;
    Timer1:               TON;
END_VAR
```

```
...
LD T#5s
ST Timer1.PT
LD TimerIn
ST Timer1.IN
CAL Timer1
LD Timer1.Q
ST TimerOut
LD Timer1.ET
ST TimePassed
...
```

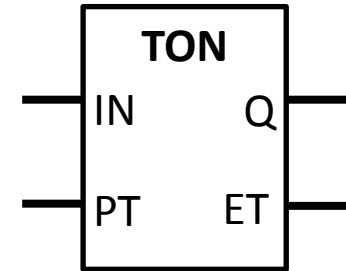

Implicit FB-hívás

```
VAR
    TimerIn, TimerOut:    BOOL;
    TimePassed:          TIME;
    Timer1:              TON;
END_VAR
```

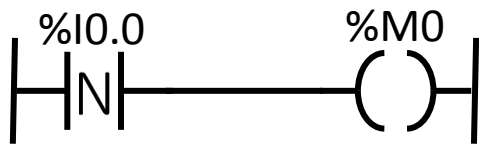
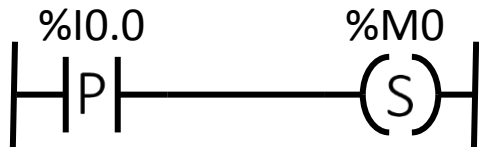
```
...
LD T#5s
PT Timer1
LD TimerIn
IN Timer1

LD Timer1.Q
ST TimerOut
LD Timer1.ET
ST TimePassed
...
```


Példa: éldetektálás

- Az IEC61131-3 szabvány szerint az éldetektálás az **R_TRIG** and **F_TRIG** funkcióblokkokkal lehetséges

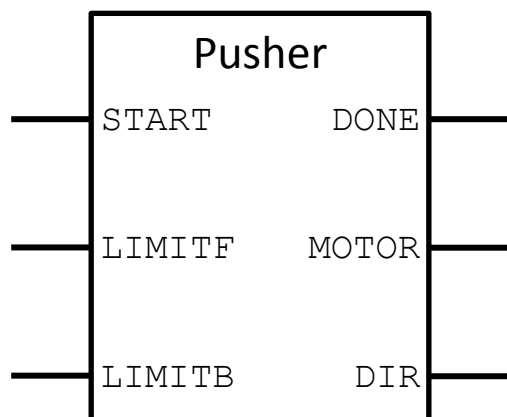
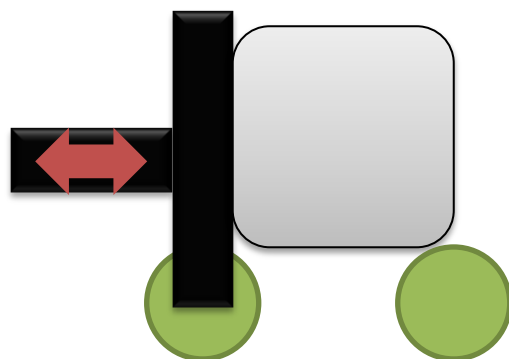


```
VAR
    RisingEdge:      R_TRIG;
    FallingEdge:     F_TRIG;
    AT %I0.0:        BOOL;
    AT %M0:          BOOL;
END_VAR

...
LD %I0.0
ST RisingEdge.CLK
CAL RisingEdge
LD RisingEdge.Q
S %M0

...
CAL FallingEdge(
    CLK:=%I0.0,
    Q=>%M0;
)
```

Példa: Tologató

- A tologató hátsó véghelyzetéből a START bemenet felfutó élére indul
- Addig mozog előre, amíg az első végálláskapcsoló nem jelez
- Ekkor irányt vált és a hátsó végálláskapcsoló jelzéséig mozog hátra
- Amikor visszatért a kiindulási helyzetbe, a DONE kimenetet egyetlen ciklus idejére igazra állítja

Tologató – Deklarációs rész

```
FUNCTION_BLOCK Pusher
VAR_INPUT
    Start:          BOOL;
    LimitF:         BOOL;
    LimitB:         BOOL;
END_VAR
VAR_OUTPUT RETAIN
    Motor:          BOOL:=FALSE;
    Dir:            BOOL:=FALSE;
    Done:           BOOL:=FALSE;
END_VAR
VAR
    R_Back:         R_TRIG;
    R_Start:        R_TRIG;
END_VAR
```

Tologató – Programkód

```
CAL R_Back(CLK:=LimitB,  
        Q=>Done)
```

```
LD Start
```

```
ST R_Start.CLK
```

```
CAL R_Start
```

```
LD R_Start.Q
```

```
AND LimitB
```

```
JMPC MoveFwd
```

```
LD LimitF
```

```
JMPC MoveBwd
```

```
LD R_Back.Q
```

```
R Motor
```

```
RET
```

```
MoveFwd: LD 1
```

```
S Motor
```

```
S Dir
```

```
RET
```

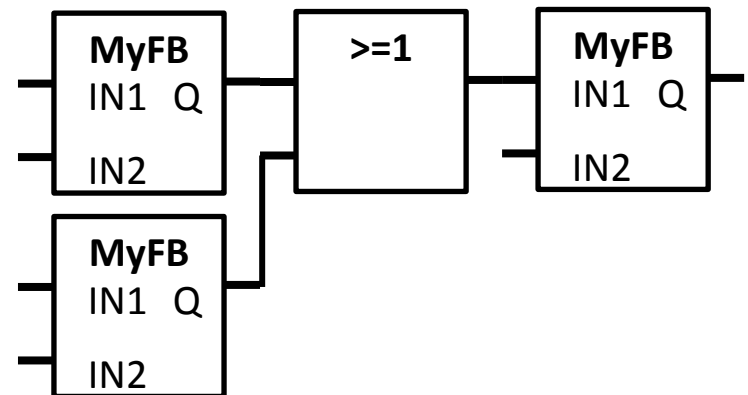
```
MoveBwd: LD 1
```

```
R Dir
```

```
RET
```

Funkcióblokk-diagram (Function Block Diagram, FBD)

- Magas szintű grafikus nyelv
- Nem logikai műveletek végzésére
- Függvények és FB-k közötti adatfolyam leírása
- Eredet: adatfolyam-diagram
  - Blokkok: függvények és FB-példányok
  - Összeköttetések: változók

FBD-hálózat (network)

- FBD-programkódok szervezőeleme
- A hálózatok felülről lefelé hajtódnak végre
- A hálózatokhoz címkét kapcsolhatunk
- A címkékre ugorhatunk
- A hálózatokat összekötőkkel (connector) kapcsolhatjuk össze

FBD-hálózatok elemei

- Függvény- és FB-hívások (blokkok)
- Vezetékek
- Futásvezérlési elemek
- Összekötők

Függvényhívás

```
FUNCTION MyFun : INT  
VAR_INPUT  
    In1 : BOOL;  
    In2 : BOOL;  
END_VAR  
VAR_OUTPUT  
    Out1 : BOOL;  
END_VAR  
VAR_IN_OUT  
    InOut : INT;  
END_VAR
```

Függvény neve

MyFun

Visszatérési érték
(informális)

IN1

IN2

InOut

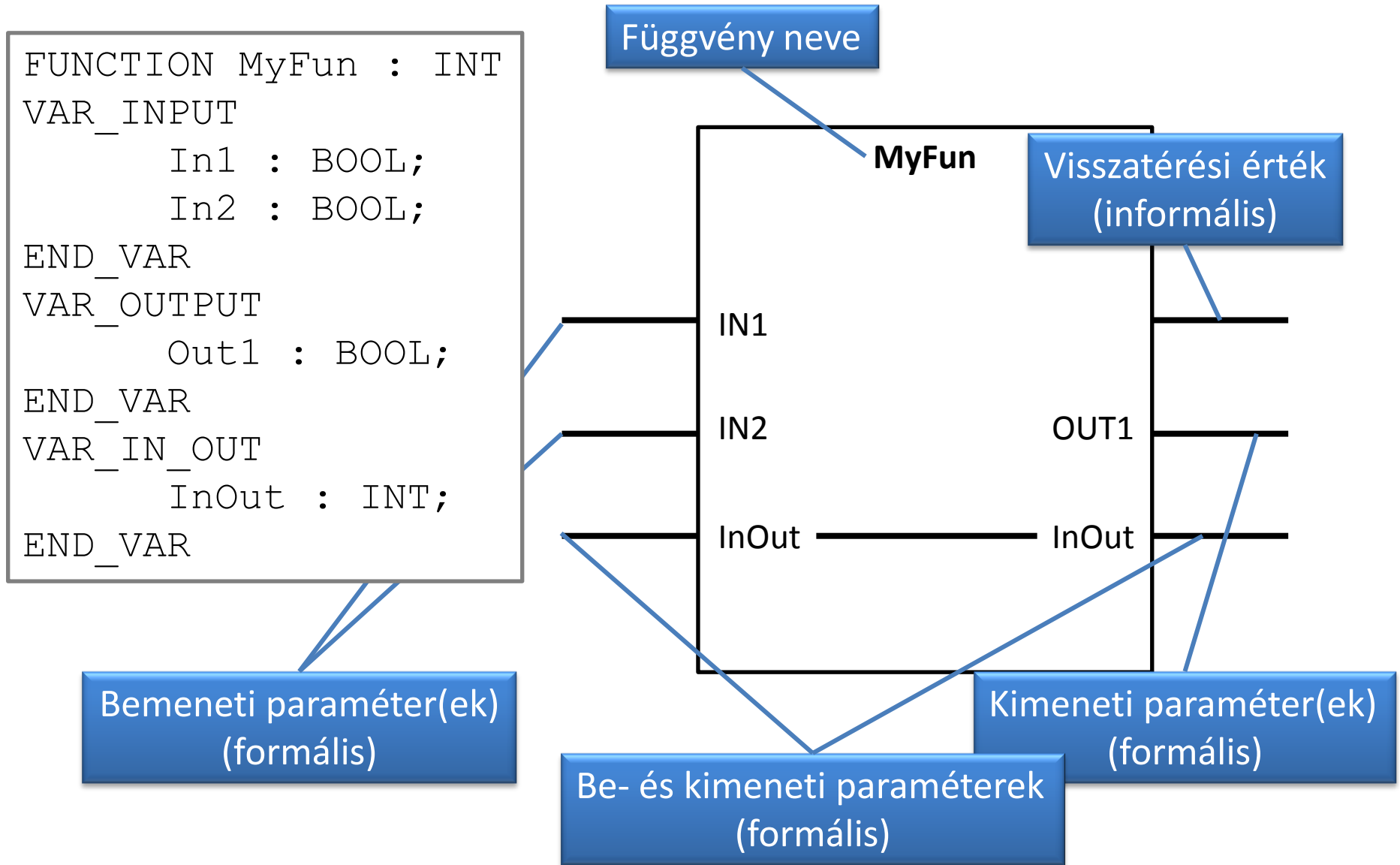
OUT1

InOut

Bemeneti paraméter(ek)
(formális)

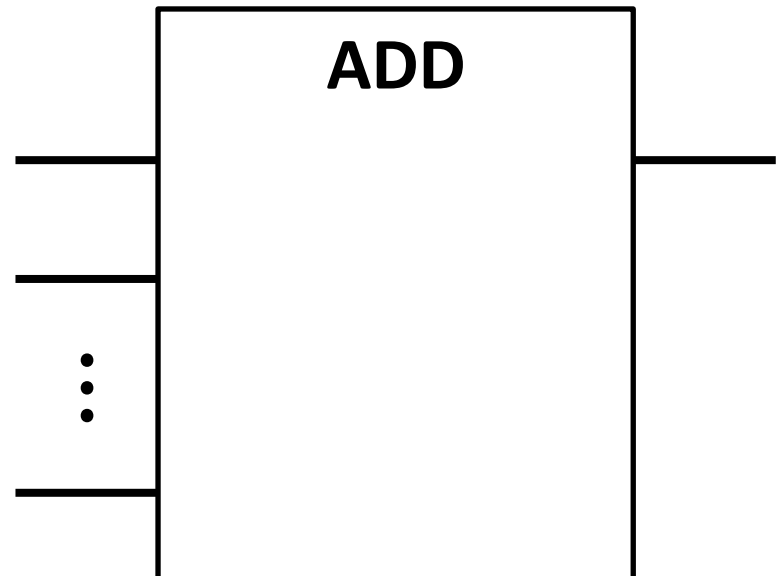
Be- és kimeneti paraméterek
(formális)

Kimeneti paraméter(ek)
(formális)

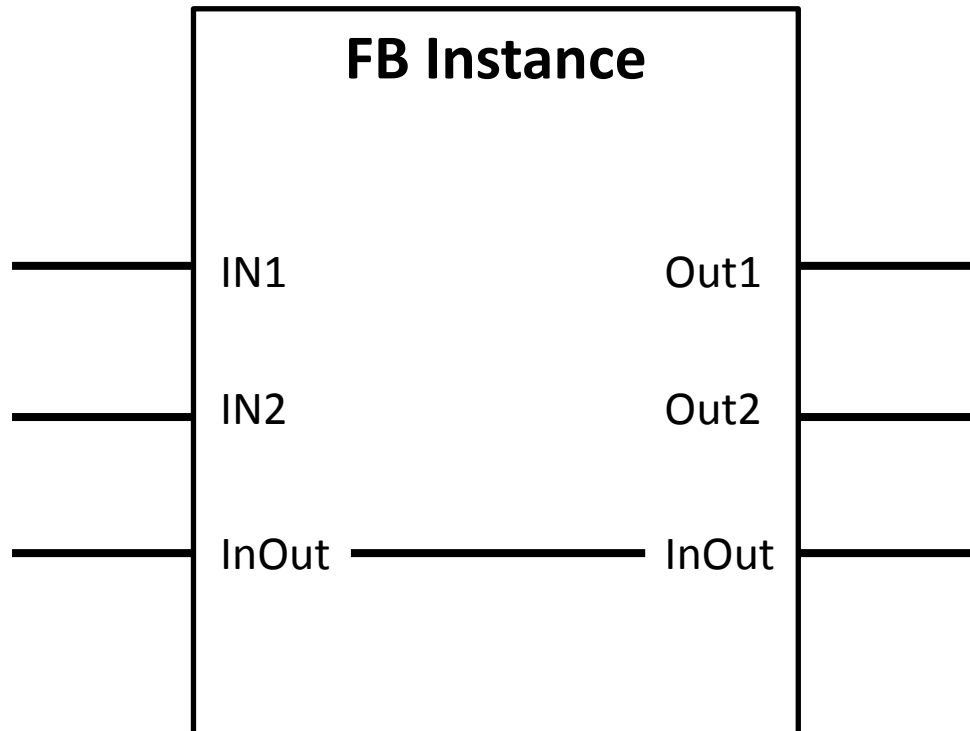
Függvényhívás

- Overloaded és kiterjeszthető függvények formális paraméterek nélkül hívhatók
  - ADD (+), MUL (*)
  - AND (&), OR (≥ 1), XOR ($= 2k+1$)

FB-hívás

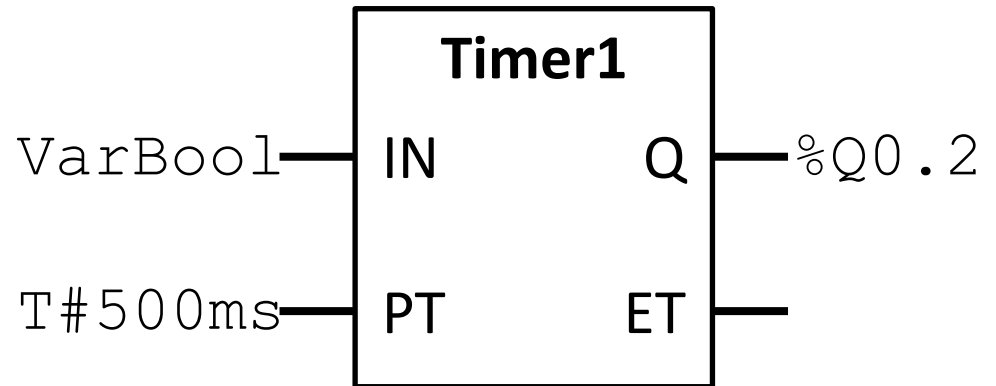
Minden paraméter formális

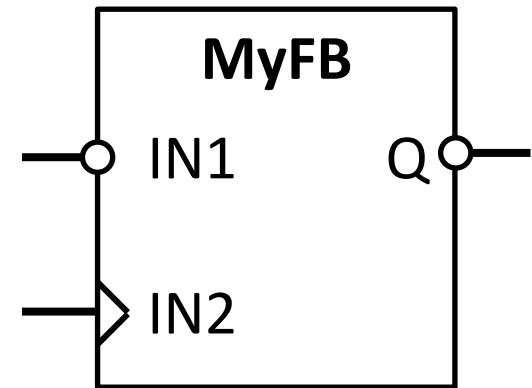
Blokkok be- és kimenetei

- Változók
- Literálisok
- Vezetékek
- Összekötők
- Nem bekötött
  - Bemenet: adattípus alapértelmezett értéke
  - Kimenet: nem történik hozzárendelés

Különleges be- és kimenetek

- Negált bemenet/kimenet : o
- Érzékeny bemenetek:
  - Felfutó él: >
  - Lefutó él: <

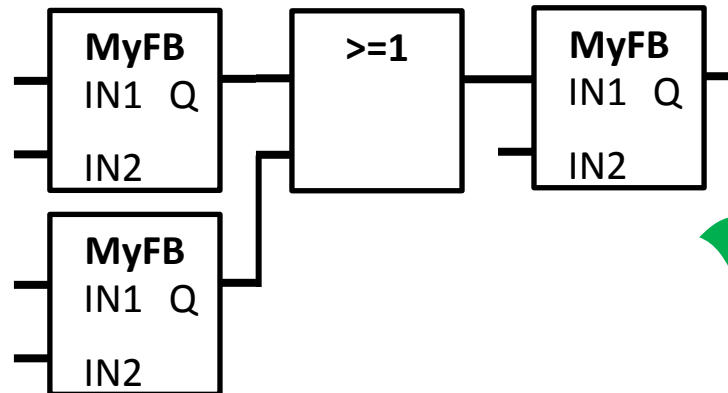
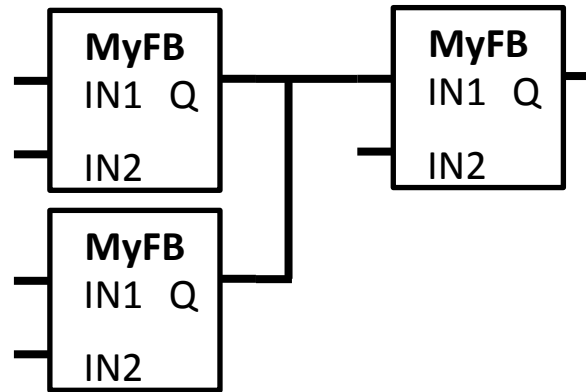
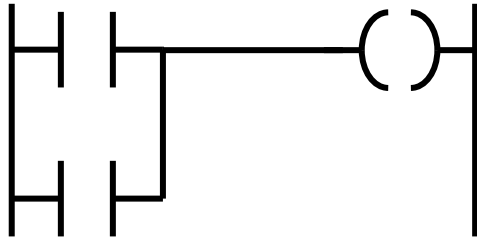

Vezetékek

- Blokkokat összekötő vízszintes vagy függőleges vezetékek
- Tetszőleges adattípusúak lehetnek
- Csak azonos típusú blokk be- és kimenetek köthetők össze
- Egy blokk-kimenet tetszőleges számú blokk-bemenethez köthető
- Egy blokk-bemenethez csak egyetlen jel köthető

Összekötések

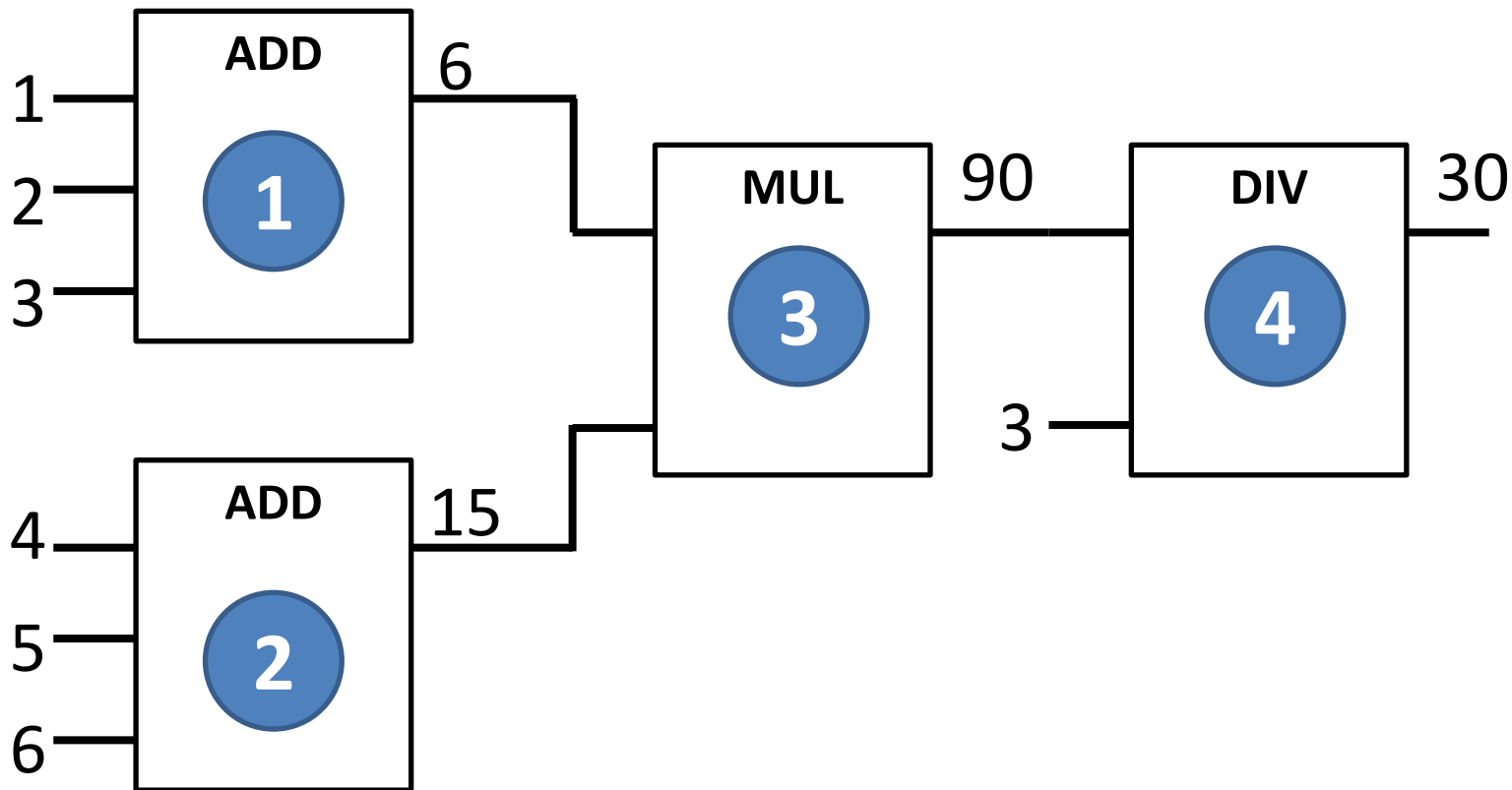
A huzalozott VAGY kapcsolat FBD-ben nem megengedett!

Hálózat kiértékelése

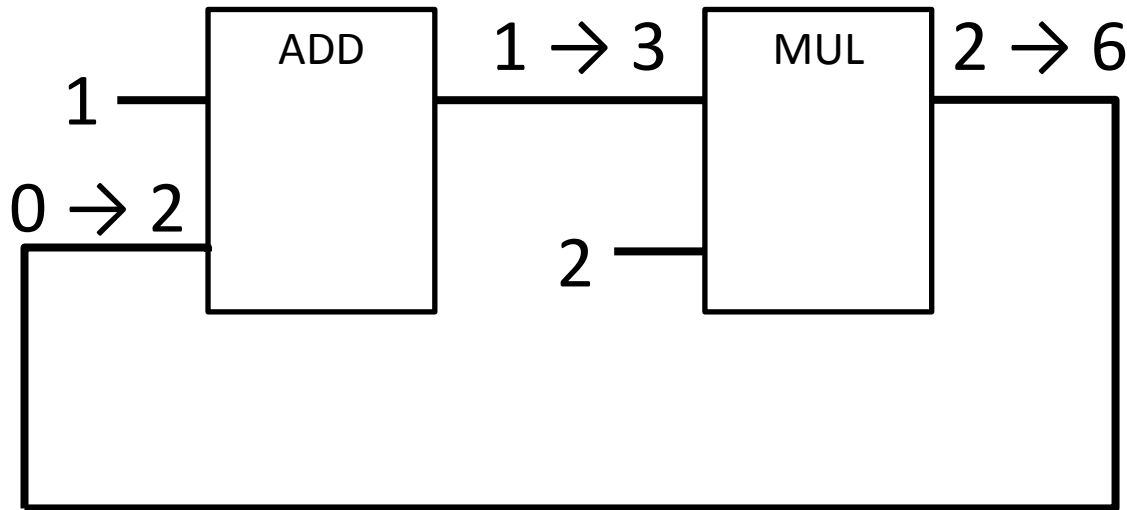
- Egy elem csak akkor értékelhető ki, ha minden bemenetén érvényes érték áll rendelkezésre
- Egy elem kiértékelése mindaddig nem fejeződhet be, amíg mindegyik kimenete nem kerül kiértékelésre
- Egy hálózat kiértékelése mindaddig nem fejeződhet be, amíg mindegyik eleme nem kerül kiértékelésre

Hálózat kiértékelése - példa

Visszacsatolás

- Visszacsatolási hurok különböző blokkok között
- Az utolsó ciklusban kapott kimeneti értéket csatolja vissza
- Első futáskor az adattípus kezdeti értékét kapja

Futásvezérlés

- Ugrás

- Csak feltételes

————>>> LABEL

- A megadott címkére ugrik, ha a bemenete igazra értékelődik ki

- Visszatérés

- Csak feltételes

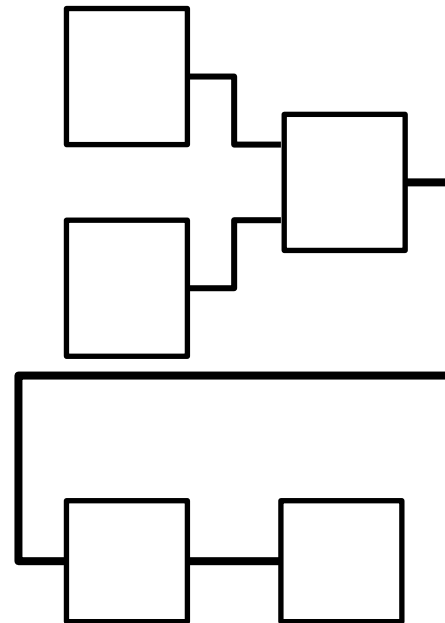
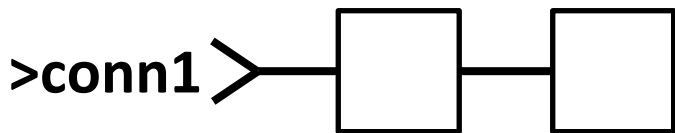
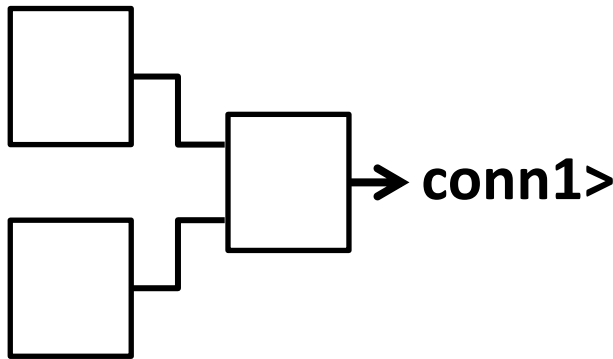
————<(RETURN)

- Visszatér a hívó POU-ba, ha a bemenete igazra értékelődik ki

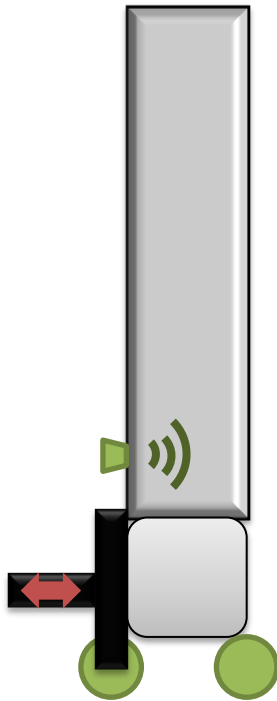

Összekötők

- Hálózaton belüli adattovábbításra szolgál
- „Új sor karakter” vagy hosszú nyíl
- Hasznos, ha a diagram szélessége korlátozott

Példa - futószalag

- Indításkor a futószalagnak működni kell
- Ha a futószalag közelítésérzékelője jelez, akkor további 3 másodpercig járassuk a futószalagot, majd állítsuk le és indítsuk el a tologatót
- Ha a tologató végzett, indítsuk újra a futószalagot

Futószalag – Deklarációs rész

Program PusherConveyor

VAR_INPUT

S1: BOOL AT %I0.0;

LF: BOOL AT %I0.1;

LB: BOOL AT %I0.2;

END_VAR

VAR_OUTPUT

C1: BOOL :=1 AT %Q0.0;

P1Mot: BOOL AT %Q0.1;

P1Dir: BOOL AT %Q0.2;

END_VAR

VAR

T_F: TP;

F_PS: F_TRIG;

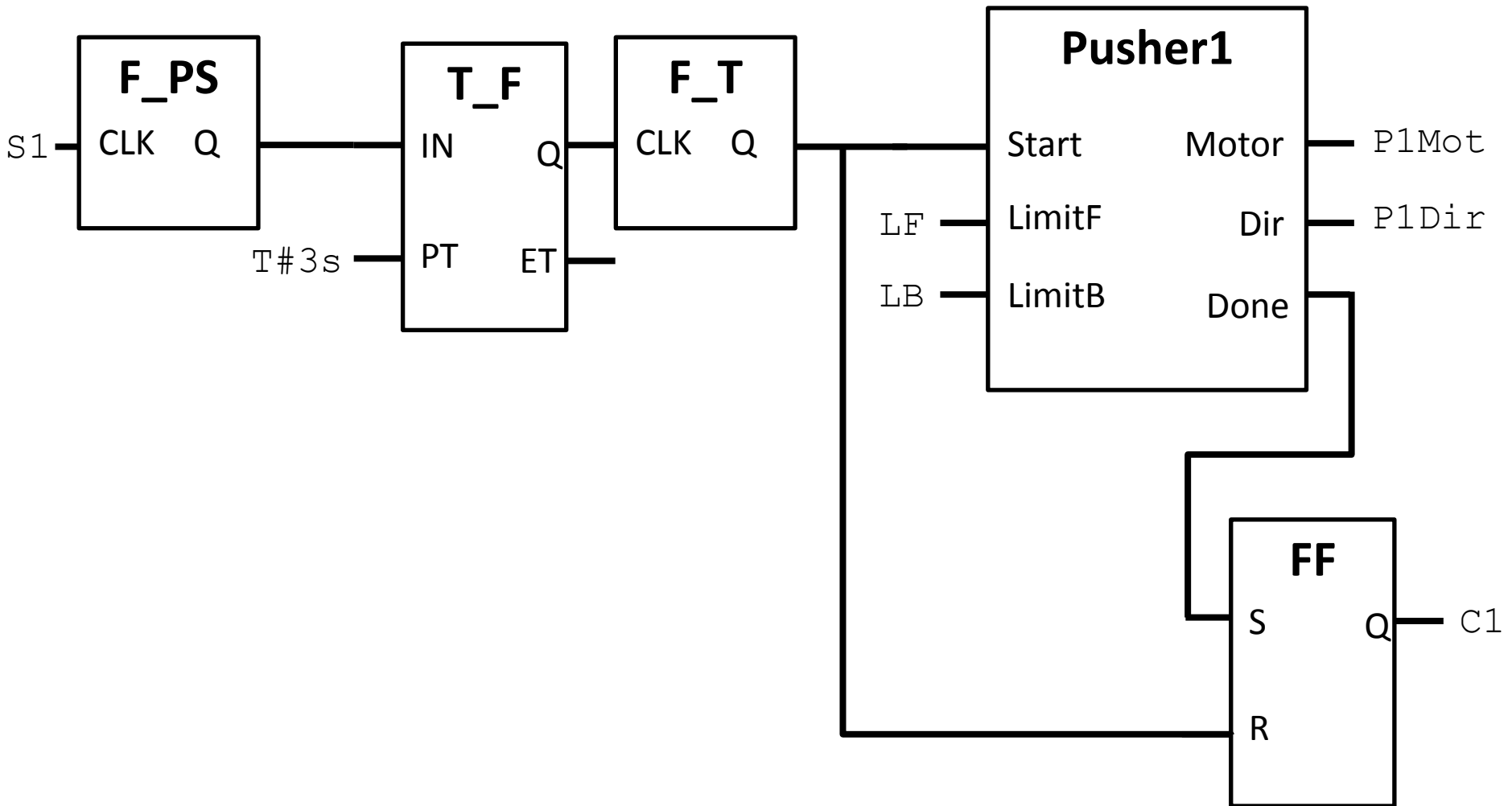
F_T: F_TRIG;

Pusher1: Pusher;

FF: SR;

END_VAR

Futószalag - Programkód

Strukturált szöveg (Structured Text, ST)

- Magas szintű szöveges nyelv
- Világos felépítés
- Hatékony programszervezési módok
- A gépi kódra fordítás nem tartható kézben közvetlenül
- A magas absztrakciós szint szuboptimális implementációhoz vezethet

A teljes szöveges kód végrehajtódik ciklusonként

Kifejezések (expression)

- A műveletek a kifejezések eredményét dolgozzák fel
- Egy kifejezés elemei
  - Operandusok – akár más kifejezések
  - Operátorok

Operandusok

- Literálisok
  - 17, 'my string', T#3s
- Változók (elemiek vagy származtatottak)
  - Var1, VarArray[12]
- Függvények visszatérési értékei
  - Add(2,3), sin(1.76)
- Más kifejezések
  - 10+20 (=Add(10,20))

Operátor	Leírás	Példa → Eredmény	Prioritás
( )	Zárójel: végrehajtási sorrendre hat	$(3+2)*(4+1) \rightarrow 25$	
<fcn name>	Függvényhívás	CONCAT('PL','C') → 'PLC'	
-	Ellentett (aritmetikai)	$-10 \rightarrow -10$ (-1×10)	
NOT	Komplement (logikai negálás)	NOT TRUE → FALSE	
**	Hatványozás	$2^{**}7 \rightarrow 128$	
*	Szorzás	$2*7 \rightarrow 14$	
/	Osztás	$30/6 \rightarrow 5$	
MOD	Maradékképzés (modulo)	$32 \text{ MOD } 6 \rightarrow 2$	
+	Összeadás	$32+6 \rightarrow 38$	
-	Kivonás	$32-6 \rightarrow 26$	
<, <=, >, >=	Összehasonlítás	$32 < 6 \rightarrow \text{FALSE}$	
=	Egyenlőség	$T\#24h = T\#1d \rightarrow \text{TRUE}$	
<>	Egyenlőtlenség	$2 <> 5 \rightarrow \text{TRUE}$	
&, AND	Logikai ÉS	TRUE AND FALSE → FALSE	
XOR	Logikai kizáró vagy (XOR)	TRUE XOR FALSE → TRUE	
OR	Logikai VAGY	TRUE OR FALSE → TRUE	

Függvényhívások

- Kifejezésekben: a kifejezés a függvény visszatérési értékét használja fel
- Formális hívás
  - Zárójelek között, paraméter-azonosítókkal
  - A paraméterek sorrendje tetszőleges
  - Elhagyott paraméter esetén a függvény annak kezdeti értékét használja
  - `LIMIT (MN:=0, MX:=10, IN:=7, Q=>VarOut)`
- Informális hívás
  - Közvetlen értékek meghatározott sorrendben
  - `LIMIT (0, 7, 10)`

Műveletek (statement)

Kulcsszó	Művelettípus
<code>:=</code>	Értékadás
<code><FB name> (parameters)</code>	FB hívás
<code>RETURN</code>	Visszatérés a hívó POU-ba
<code>IF</code>	Kiválasztás
<code>CASE</code>	Kiválasztás
<code>FOR</code>	Iteráció
<code>WHILE</code>	Iteráció
<code>REPEAT</code>	Iteráció
<code>EXIT</code>	Iteráció befejezése

Értékadás

```
VAR
    d: INT;
    e: ARRAY [0..9] OF INT;
END_VAR
```

- := operátor

- Értékadás

- Egyelemű változónak
- Tömb elemének

```
d:=4;
```

```
e[3]:=d**2;
```

- Adattípusok

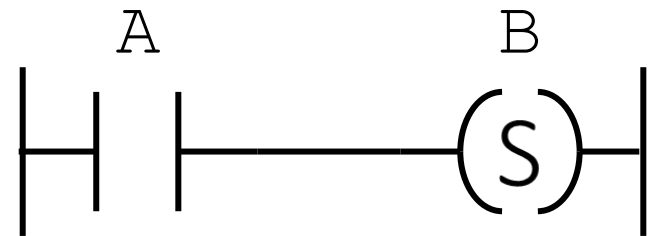
- A bal és jobb oldal adattípusa kompatibilis
- A típuskonverziós függvények kifejezésként használhatók

```
d:=REAL_TO_INT(SIN(2))
```

Bináris értékadás

- Nem a létradiagramban megszokott logikai függvény (kifejezés), hanem művelet
- Ha az értékadás nem hajtódik végre (pl. IF), akkor a változó megőrzi addigi értékét, nem íródik felül

```
IF A  
THEN B:=1;  
END_IF;
```


FB hívás

- Az FB-hívás művelet, kifejezésben nem megengedett
- Formális hívás
  - Paraméter-azonosítókkal
  - A paraméterek sorrendje tetszőleges
  - Kihagyott paraméterek helyettesítése
    - Előző híváskori értékükkel
    - Első hívás esetén kezdeti értékükkel
- Informális hívás
  - Közvetlen értékek megfelelő sorrendben

FB hívás - példa

```
PROGRAM MyProg
VAR
    MyTimer:    TON;
    A:          BOOL;
    MyInt :     INT;
END_VAR
(*...*)
MyTimer (PT:=T#1s, IN:=(MyInt=7), Q=>A);
MyTimer ((MyInt=7), T#1s);
A:=MyTimer.Q;
(*...*)
END_PROGRAM;
```

Kiválasztás

- Kiválasztás logikai (Boolean) értékű kifejezés alapján
- Minden ágban tetszőleges számú műveletből álló blokk állhat
- ELSIF és ELSE ágak elhagyhatók
- END_IF; használata kötelező

```
IF <BOOL expression> THEN
    <statement block>
ELSIF <BOOL expression> THEN
    <statement block>
ELSIF <BOOL expression> THEN
    <statement block>
ELSE
    <statement block>
END_IF;
```

Kiválasztás - példa

```
IF (Pusher_Move=1) THEN
    MotorOut:=1;
    DirOut:=1;
ELSIF (Pusher_Move=2) THEN
    MotorOut:=1;
    DirOut:=0;
ELSE
    MotorOut:=0;
    DirOut:=0;
END_IF;
```


Eset-kiválasztás

- Kiválasztás egész-értékű kifejezés alapján
- Az esetekhez több érték is megadható
- Alapértelmezett eset: ELSE (elhagyható)
- END_CASE; nem hagyható el

```
CASE <INT expression> OF
<value1>:          <statement block>
<value2>,<value3>: <statement block>
ELSE <statement block>
END_CASE;
```

Eset-kiválasztás - példa

```
CASE Pusher_Move OF
  1:  MotorOut:=1;
      DirOut:=1;
  2:  MotorOut:=1;
      DirOut:=0;
ELSE
      MotorOut:=0;
      DirOut:=0;
END_CASE;
```

Iteráció

- Az iteráció egyetlen PLC-cikluson belül hajtódik végre
- Ha óvatlanul használjuk, akkor rontja a determinizmust és watchdog-hibát is okozhat
- Ne használjuk eseményre való várakozásra!
- Használhatjuk
  - Tömb vagy adatmező elemeinek vizsgálata
  - Egy művelet megadott számú ismétlésére

While hurok

- A feltételes kifejezést a műveletek végrehajtása előtt vizsgálja
- Akkor hajtja végre a műveleteket, ha a feltételes kifejezés értéke TRUE

```
WHILE <BOOL expression> DO  
    <statement block>  
END_WHILE;
```

While hurok - példa

```
VAR
```

```
    MyArray:    1..10 OF INT;
```

```
    i:          INT;
```

```
    MaxVal:    INT:=0;
```

```
END_VAR
```

```
(* ... *)
```

```
i:=1;
```

```
WHILE (i<=10) DO
```

```
    IF (MyArray[i]>MaxVal)
```

```
        THEN MaxVal:=MyArray[i];
```

```
    END_IF;
```

```
    i:=i+1;
```

```
END_WHILE;
```

```
(* ... *)
```

Repeat – Until hurok

- A feltételes kifejezést a műveletek végrehajtása után vizsgálja (a műveleti blokk legalább egyszer végrehajtottodik)
- Az iterációt a feltételes kifejezés TRUE értéke esetén fejezi be

```
REPEAT
    <statement block>
UNTIL <BOOL expression>
END_REPEAT;
```

Repeat hurok - példa

```
VAR
```

```
    MyArray:    1..10 OF INT;
```

```
    i:         INT;
```

```
    MaxVal:    INT:=0;
```

```
END_VAR
```

```
(* ... *)
```

```
i:=0;
```

```
REPEAT
```

```
    i:=i+1;
```

```
    IF (MyArray[i]>MaxVal)
```

```
        THEN MaxVal:=MyArray[i];
```

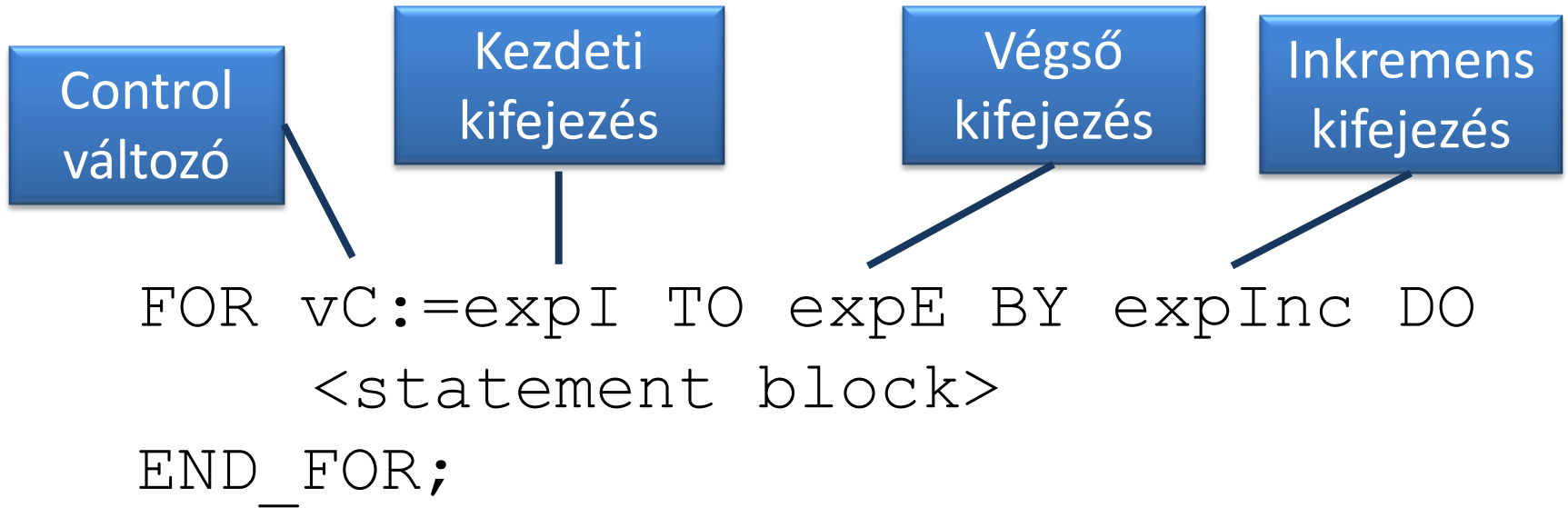
```
    END_IF;
```

```
    UNTIL (i=10)
```

```
END_REPEAT;
```

```
(*...*)
```

For hurok

- A négy változó/kifejezés azonos adattípusú kell, hogy legyen (SINT, INT, DINT)
- A Control változónak, valamint a kezdeti és végkifejezésben szereplő változóknak nem adható érték a hurkon belül
- Az inkremens kifejezésben szereplő változónak a hurkon belül is adható érték (bár nem ajánlott)

For hurok - példa

```
VAR
    MyArray:    1..10 OF INT;
    i:          INT;
    MaxVal:     INT:=0;
END_VAR
(* ... *)
FOR i:=10 TO 1 BY -1 DO
    IF (MyArray[i]>MaxVal)
        THEN MaxVal:=MyArray[i];
    END_IF;
END_FOR;
(* ... *)
```

Kilépés hurkokból

- A hurkokból az `EXIT` művelettel lehet kilépni
- Csak a legbelső szinten hat

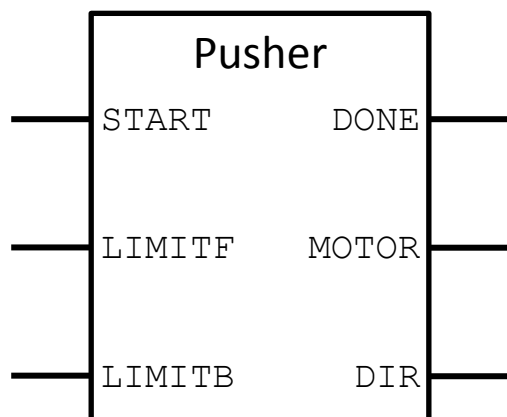
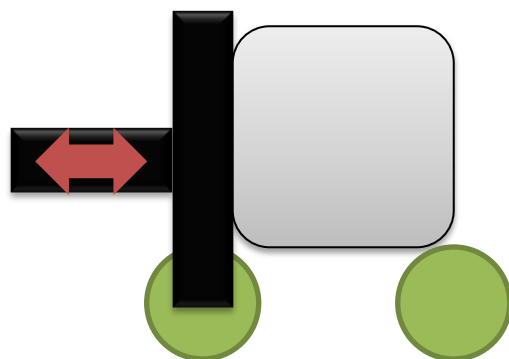
```
j:=0;
WHILE (j<10) DO
  i:=0;
  WHILE (i<10) DO
    IF (i=j) THEN EXIT;
    ELSE i:=i+1;
    END_IF;
  END_WHILE;
  j:=j+1;
END_WHILE
```

i	j
0	0
1	0
1	1
2	0
2	1
2	2
3	0
...	

Visszatérés a hívó POU-ba

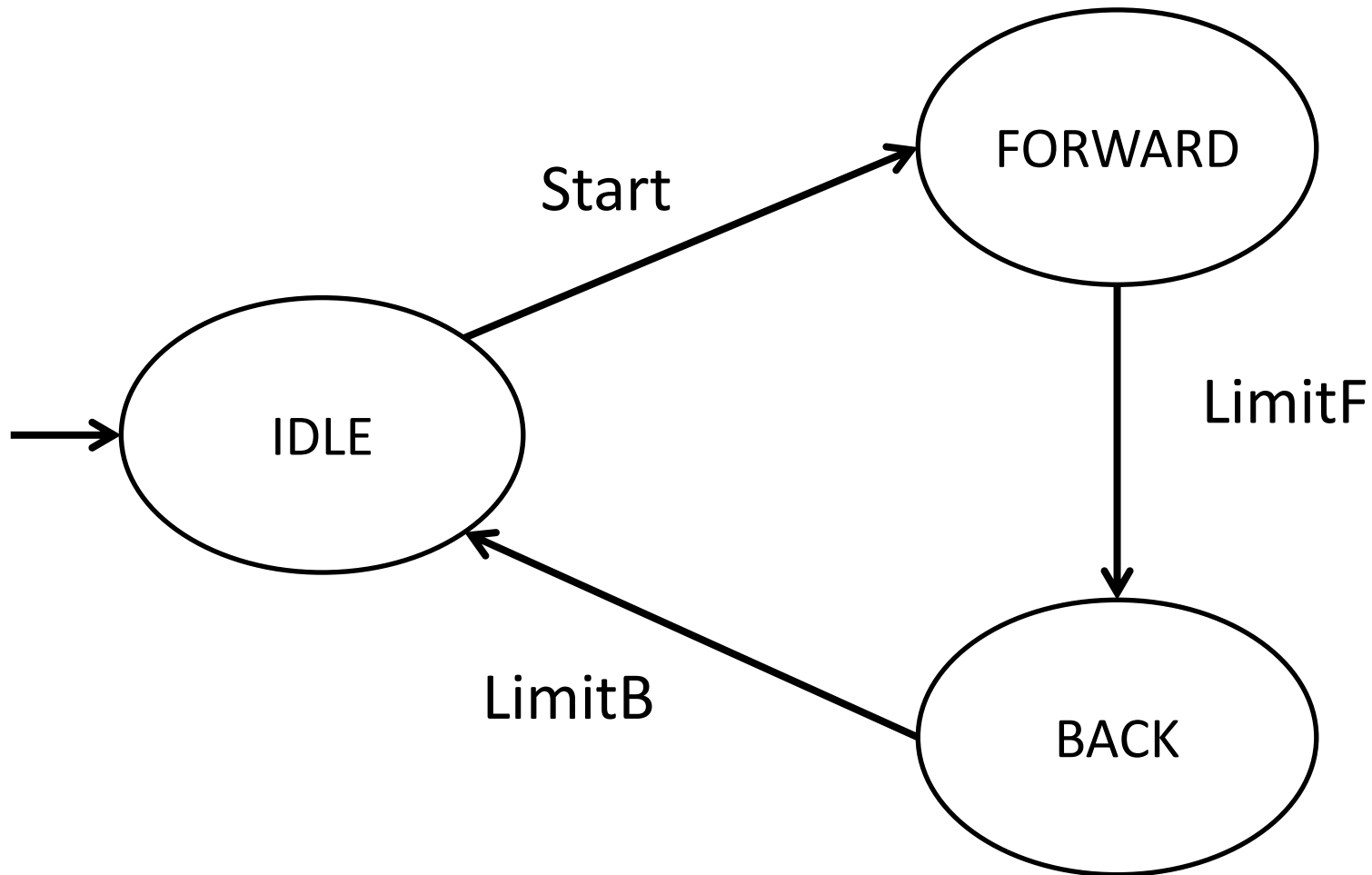
- RETURN kulcsszó
- Kiválasztás művelet tetszőleges ágában használható feltételes visszatérésre
- Függvények esetén a visszatérési értéket előbb be kell állítani (függvénynévvel egyező nevű változó)
- Ha hiányzik, az utolsó sor végrehajtása után történik meg a visszatérés

Példa: Tologató

- A tologató hátsó véghelyzetéből a START bemenet felfutó élére indul
- Addig mozog előre, amíg az első végálláskapcsoló nem jelez
- Ekkor irányt vált és a hátsó végálláskapcsoló jelzéséig mozog hátra
- Amikor visszatért a kiindulási helyzetbe, a DONE kimenetet egyetlen ciklus idejére igazra állítja

A tologató állapotgépe

Pusher - deklarációs rész

```
FUNCTION_BLOCK FBPusher
VAR RETAIN
    StateEnum: (Idle, Fwd, Bwd);
    R_Start:   R_EDGE;
END_VAR
VAR_OUTPUT
    Motor: BOOL :=0;
    Dir:   BOOL;
    Done:  BOOL;
END_VAR
VAR_INPUT
    Start : BOOL;
    LimitF: BOOL;
    LimitB : BOOL;
END_VAR
```

Pusher - programkód

```
R_Start (CLK:=Start);
```

```
CASE StateEnum OF
```

```
  Idle:      IF (R_Start.Q) THEN StateEnum:=Fwd; END_IF;
```

```
             Done:=FALSE;
```

```
  Fwd:      IF (LimitF) THEN StateEnum:=Bwd; END_IF;
```

```
  Bwd:      IF (LimitB) THEN
```

```
             StateEnum:=Idle;
```

```
             Done := TRUE;
```

```
          END_IF;
```

```
END_CASE;
```

```
Motor:=NOT (StateEnum=Idle);
```

```
Dir:=(StateEnum=Fwd);
```

```
END_FUNCTION_BLOCK;
```

Sorrendi folyamatábra

(Sequential Function Chart, SFC)

- Az SFC a programfolyamot írja le
- Tárolnia kell az aktuális állapotot: függvény nem valósítható meg SFC-ben
- A kimeneti változók érvényessége sokszor nehezen értelmezhető: egyes fejlesztői környezetek FB megvalósítását sem engedik SFC-ben

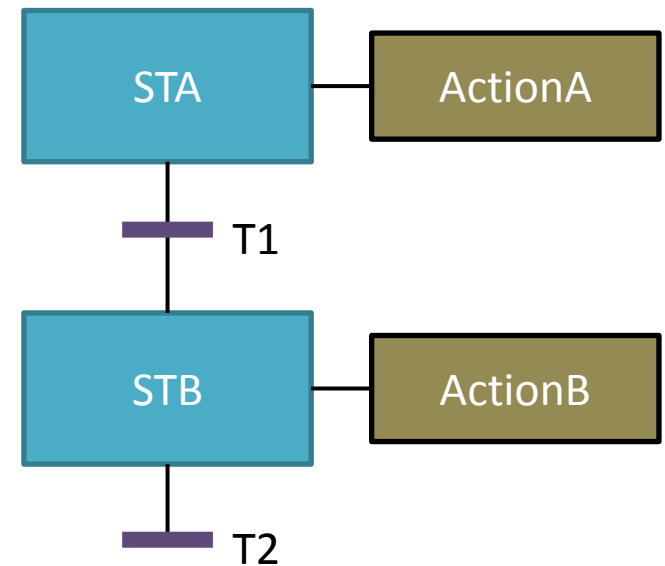
Sorrendi folyamatábra

(Sequential Function Chart, SFC)

- Cél: komplex programok kisebb részekre bontása és az azok közötti programfolyam leírása
- Eredet
  - Folyamatábra
  - Petri-hálók
  - Grafcet

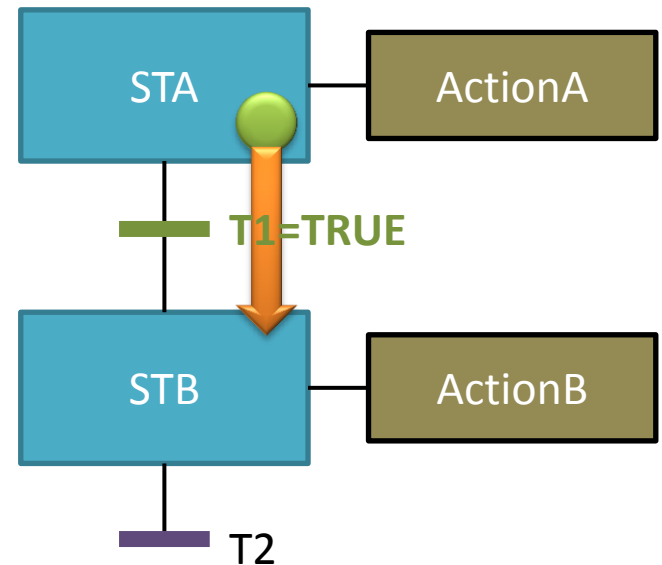
SFC elemek

- SFC: páros gráf
  - Csomópontok:
    - Lépések (*step*) $\approx$ állapotok
    - Átmenetek (*transition*) :
logikai értékre kiértékelődő kifejezések
  - Élek
- Lépésekhez rendelt akciók (*action*)

Zseton-játék

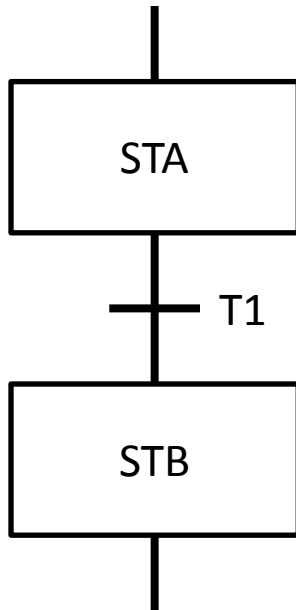
- Az aktív lépést egy zseton (token) jelzi
- A zseton akkor kerül át egy másik lépéshez, amikor egy oda vezető átmenet feltétele igazra értékelődik ki
- Az aktív lépéshez tartozó művelet alapértelmezésben ciklikusan végrehajtódik

Lépés – Átmenet szekvenciák

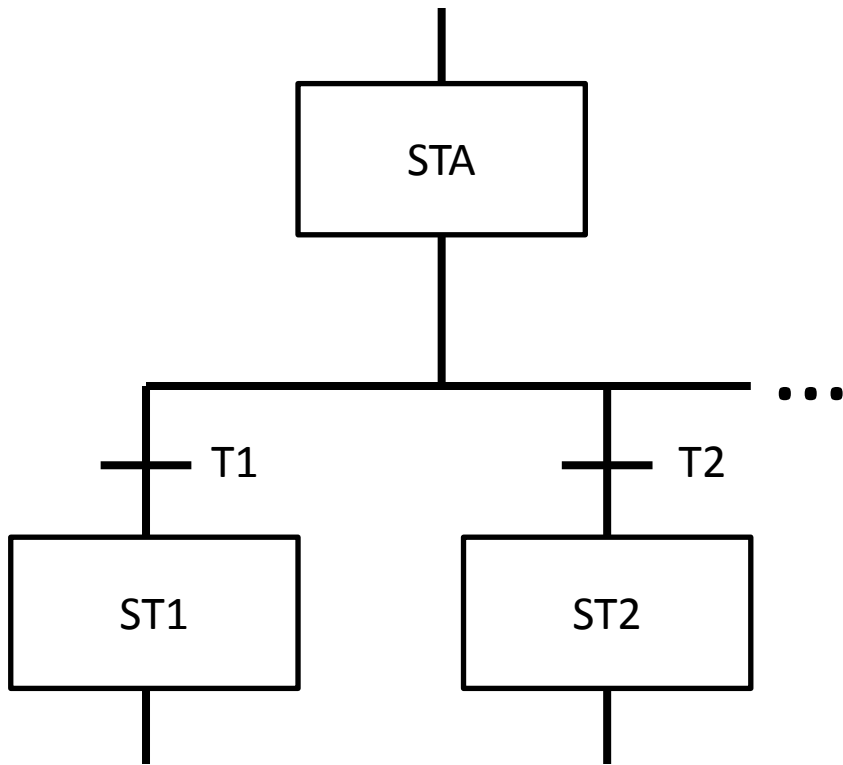
- Egyszerű szekvencia
- Divergens utak (elágazás)
  - Szekvencia-hurok
  - Szekvencia átugrása
- Párhuzamos végrehajtás

Egyszerű szekvencia

- Amikor T1 igazra értékelődik ki
  - STA deaktiválódik
  - STB aktiválódik

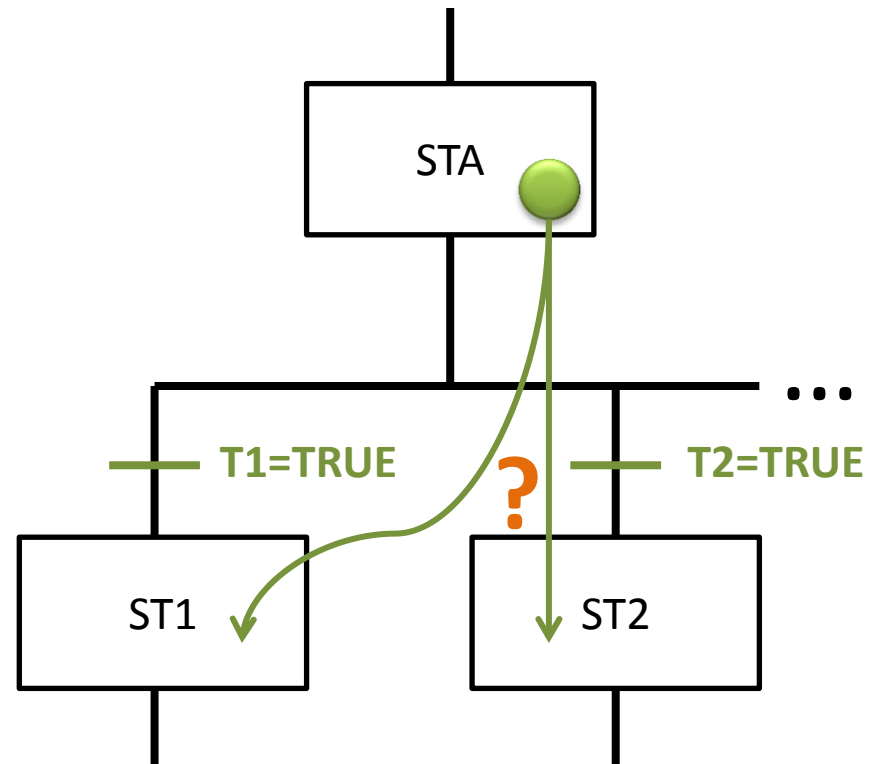
Divergens utak

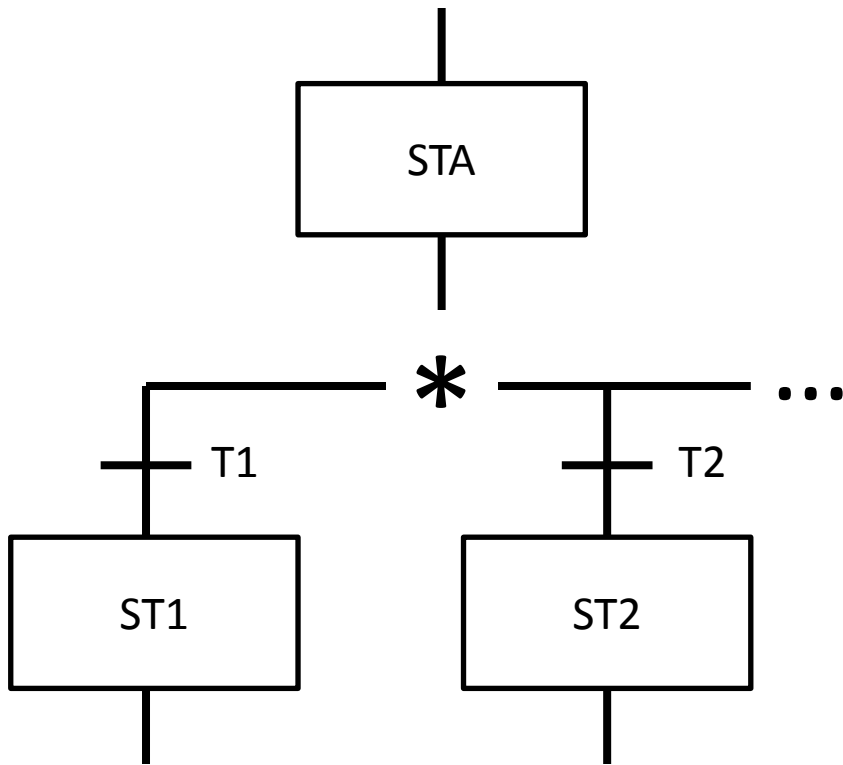
- Egy lépés után több átmenet is következik
- Az első igazra kiértékelődő T_i átmenet deaktiválja STA-t és aktiválja ST_i -t
- Az ágak közül csak egy lesz aktív

Divergens utak átmeneteinek kiértékelése

- Szabvány szerint
  - Kiértékelés balról jobbra
  - Kiértékelés explicit prioritással
  - Kiértékelés felhasználói irányítással
- Általános gyakorlati megvalósítás: kiértékelés balról jobbra

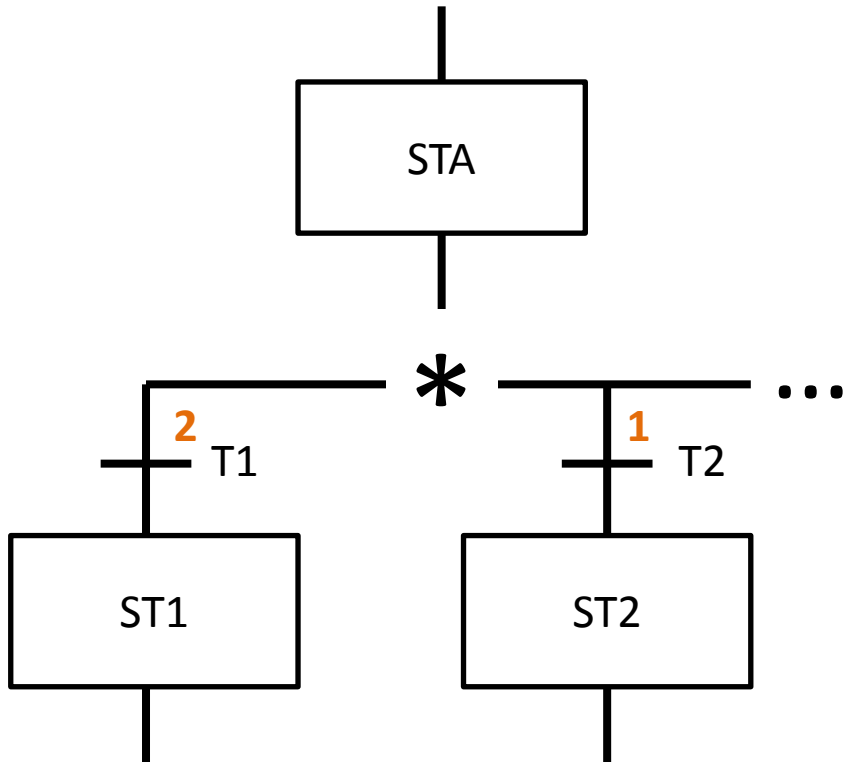
Kiértékelés balról jobbra

- Amíg STA aktív, addig az átmeneteket folyamatosan kiértékeljük balról jobbra haladva
- Az első igazra kiértékelődő T_i átmenet deaktiválja STA-t és aktiválja ST_i -t

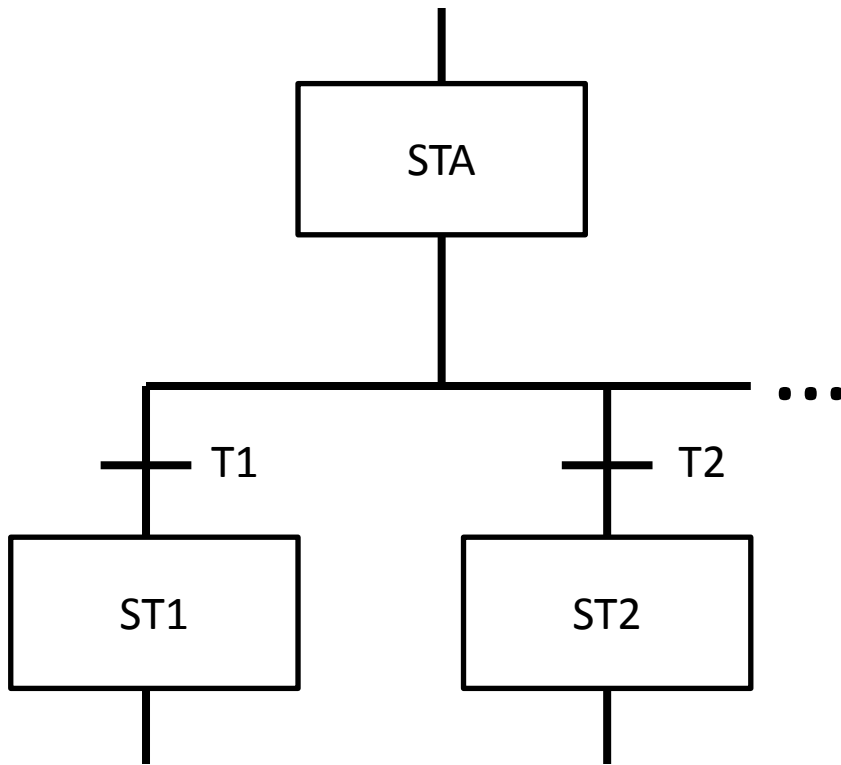

Kiértékelés felhasználó által megadott prioritással

- Az átmeneteket a megadott sorrendben értékeljük ki
- Az alacsonyabb érték jelzi a magasabb prioritást

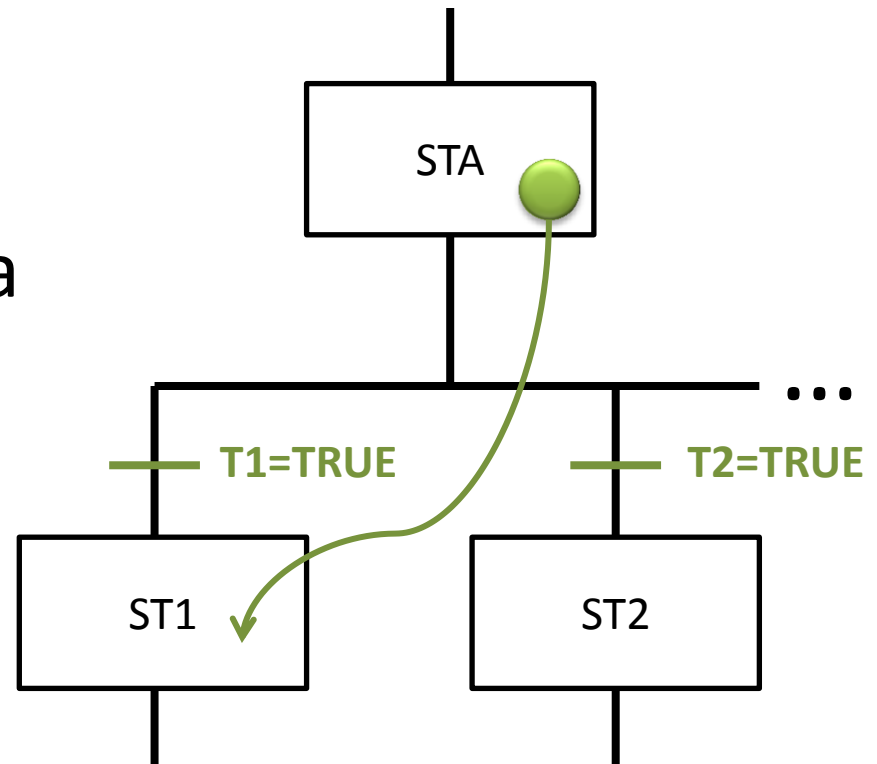
Kiértékelés felhasználói irányítással

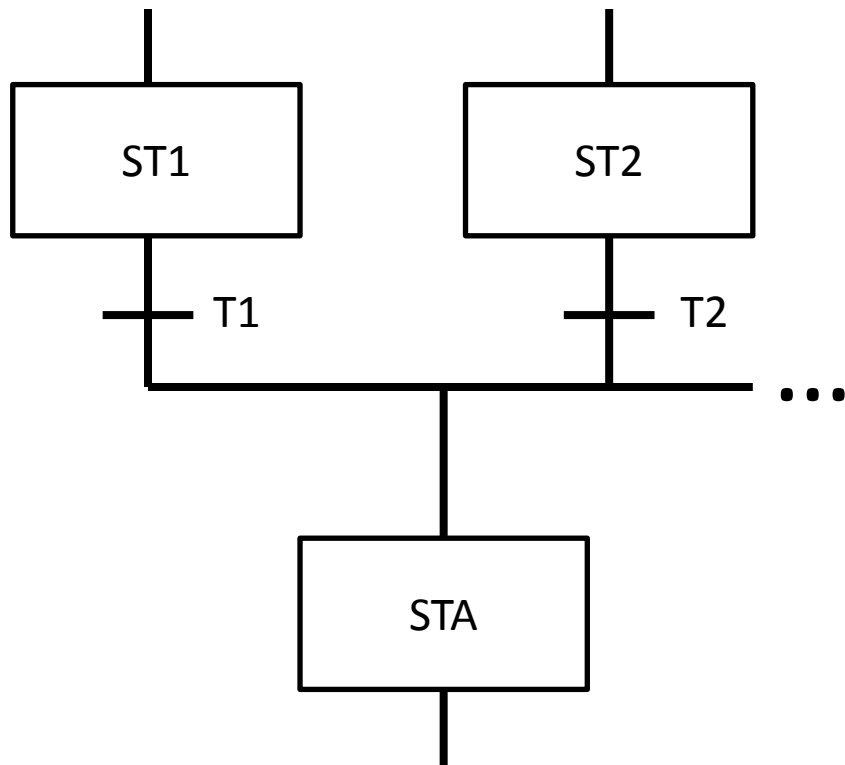
- Az átmenetek kiértékelésének sorrendje nem meghatározott
- A felhasználónak kell biztosítania, hogy a feltételek kölcsönösen kizáróak legyenek

Divergens utak - megjegyzés

- A legtöbb fejlesztői környezet csak a standard (balról jobbra haladó) kiértékelést támogatja
- Ebben az esetben a jelölésből kimarad a *

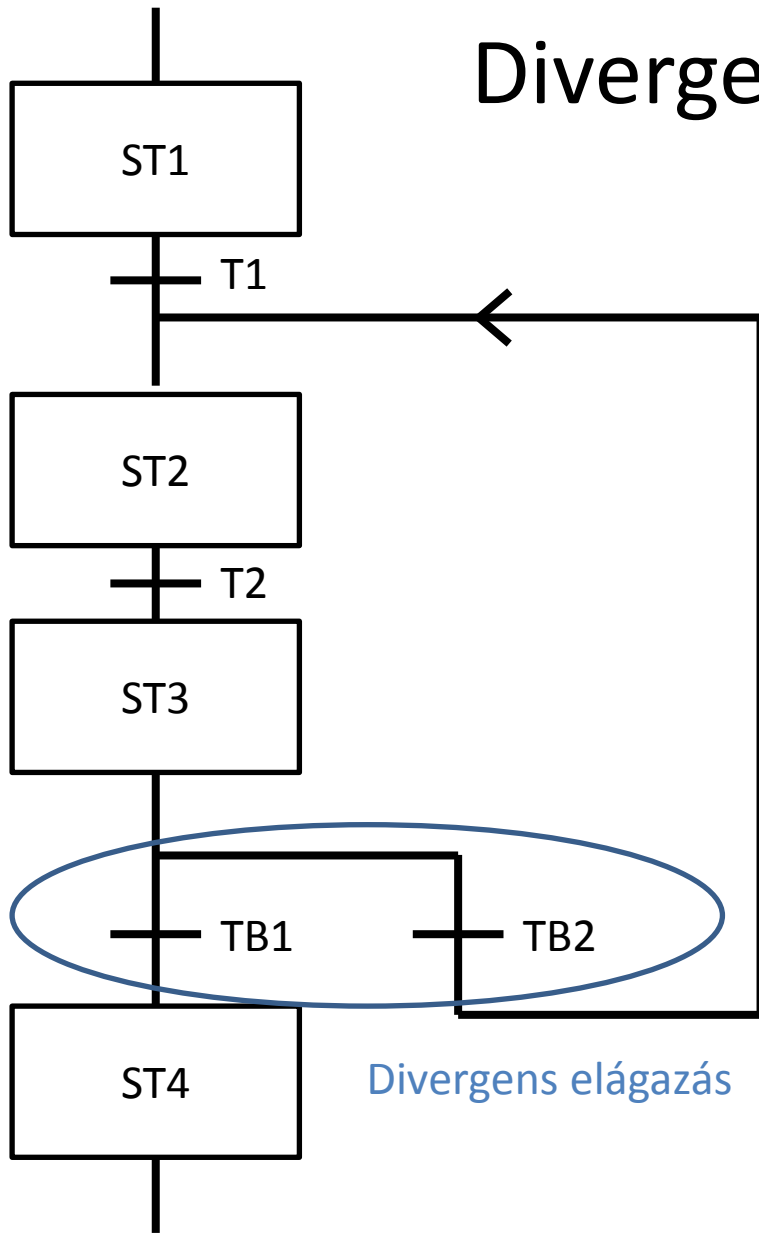

Divergens utak találkozása

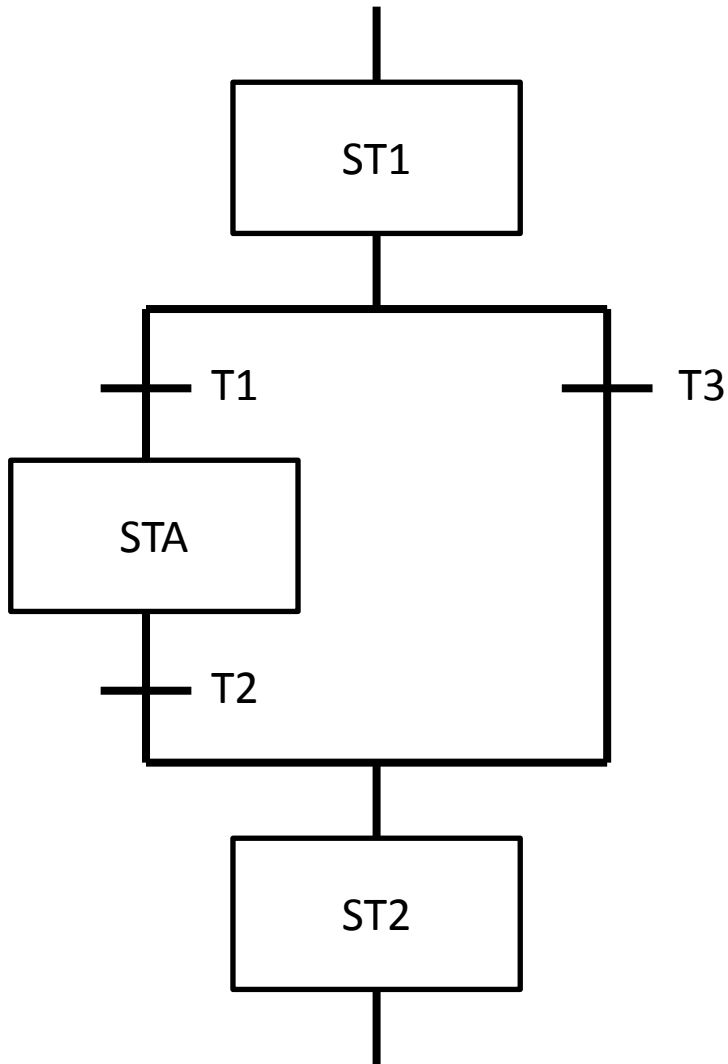
- STA-t akkor aktiváljuk, ha ST_i aktív és T_i igazra értékelődik ki
- Ugyanekkor ST_i -t deaktiváljuk

Divergens utak: szekvencia-hurok

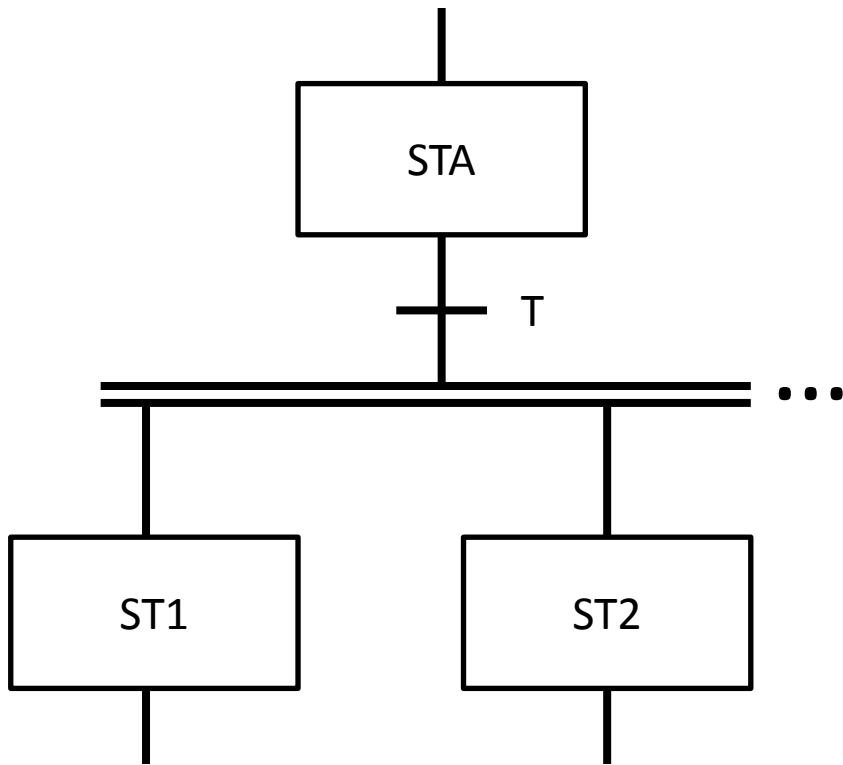
- Előd-lépéshez visszakanyarodó divergens út
- Tetszőleges prioritás-modell használható

Divergens utak – szekvencia átugrása

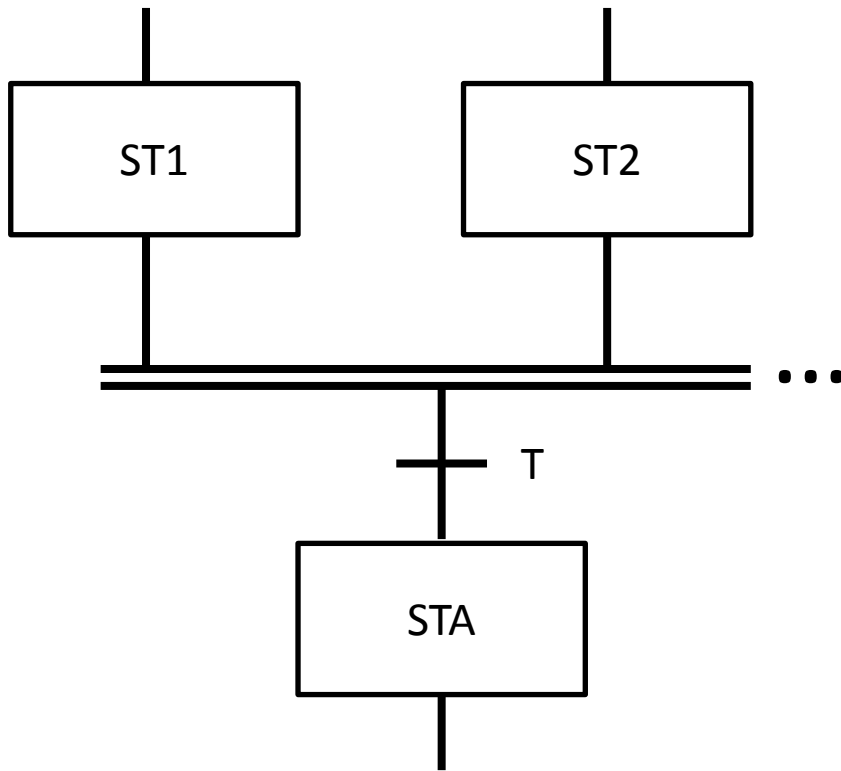
- Az **STA** lépést átugorjuk, ha **T3** igazra értékelődik ki (miközben **T1** hamis)

Párhuzamos végrehajtás

- Ha STA aktív és T igazra értékelődik ki, akkor STA-t deaktiváljuk és az összes ST_i -t aktiváljuk
- A token „osztódik”

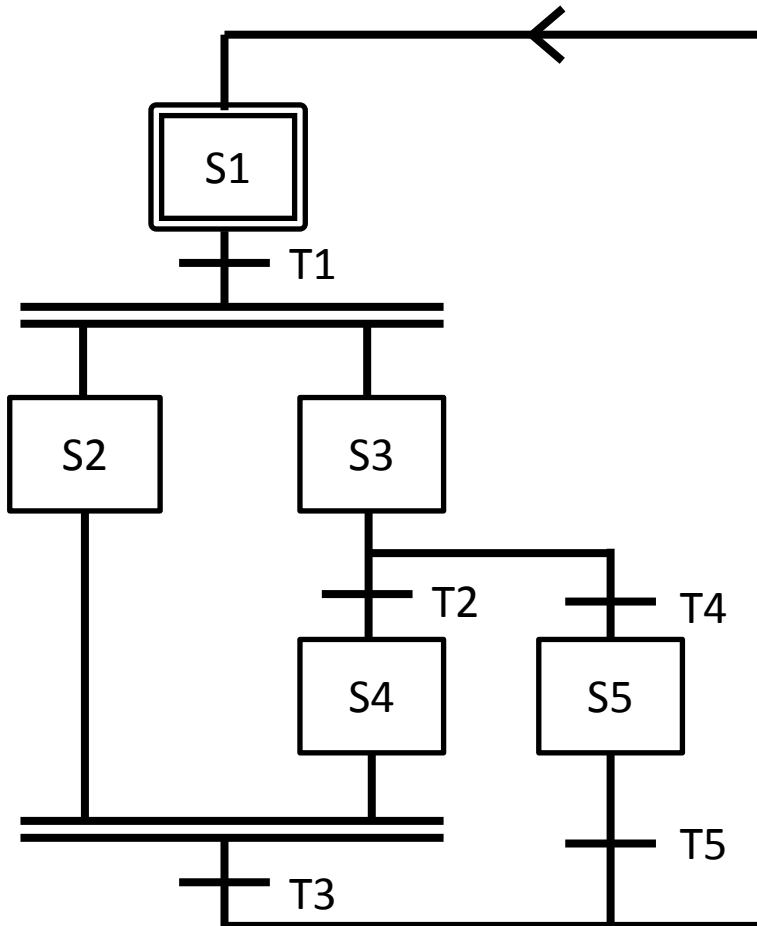
Párhuzamos szekvenciák találkozása

- STA-t akkor aktiváljuk, ha
  - T igazra értékelődik ki
- **ÉS**
  - Az összes $ST1...STn$ lépés aktív
- Ekkor az „osztódott” tokenek egyesülnek

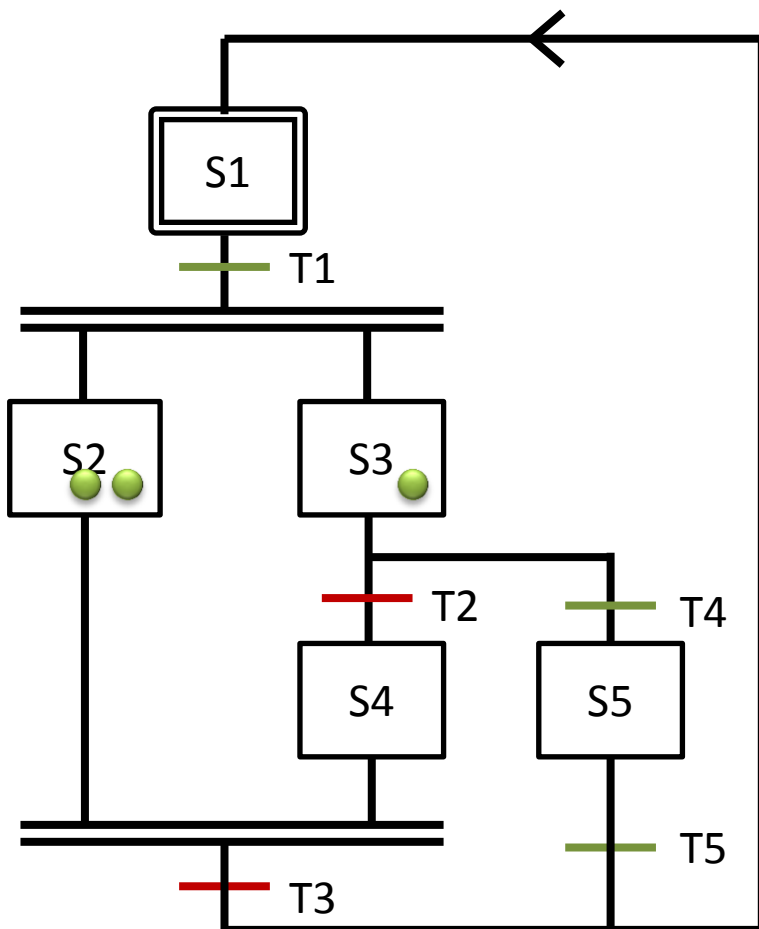

Nem biztonságos hálózatok

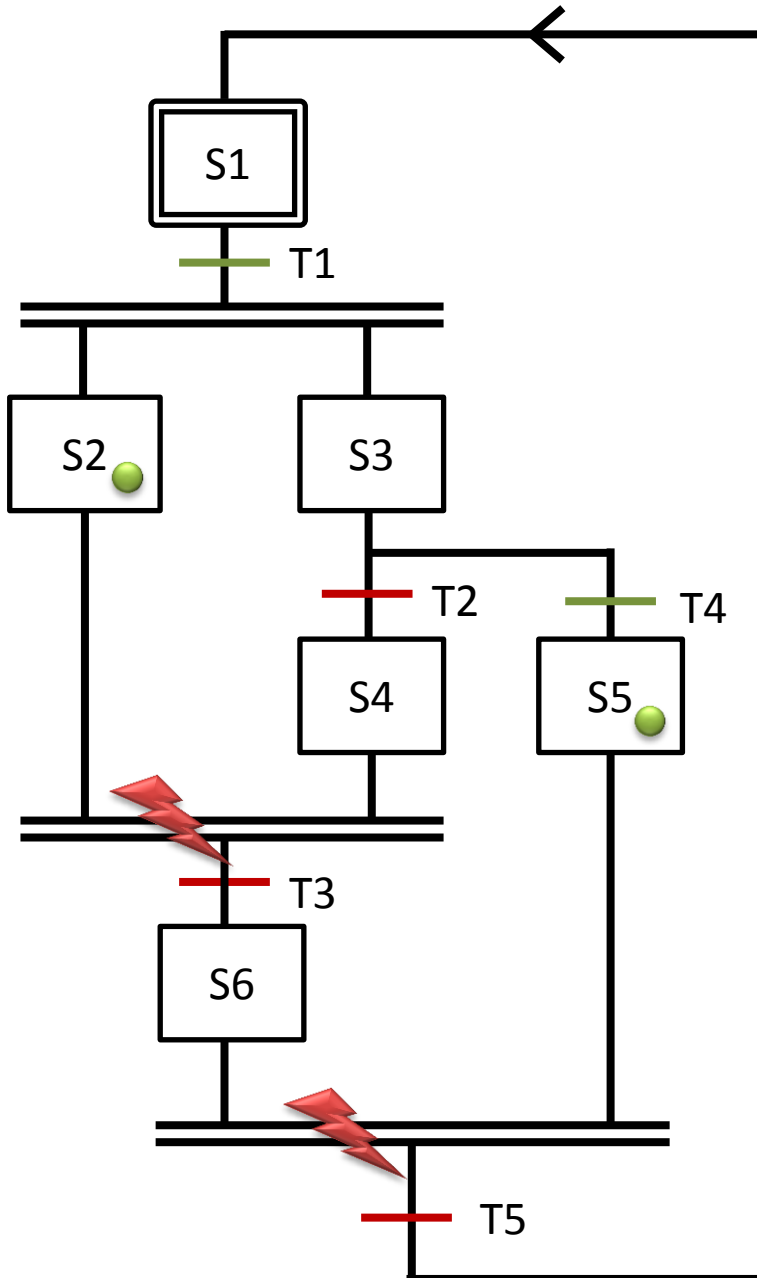
- Ha egy hálózatban az állapotok aktiválása nem kontrollált módon történik (lehetséges több token jelenléte párhuzamos szekvenciákon kívül), akkor a hálózat nem biztonságos (*unsafe*)
- A nem biztonságos hálózatok fordításkor hibát okoznak

Nem biztonságos hálózatok

- Ha egy hálózatban az állapotok aktiválása nem kontrollált módon történik (lehetséges több token jelenléte párhuzamos szekvenciákon kívül), akkor a hálózat nem biztonságos (unsafe)
- A nem biztonságos hálózatok fordításkor hibát okoznak

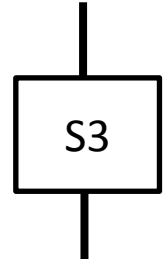
Nem elérhető hálózatok

- A holtpontot tartalmazó hálózatok nem elérhetők (unreachable)
- A nem elérhető hálózatok hibát okoznak fordítás során

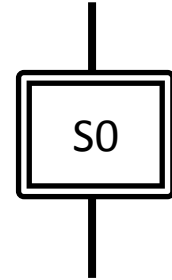
Lépések

- Téglalap és azonosító: `StepName`
- Lépés flag: `StepName.X`
  - Logikai változó, értéke igaz, ha az adott lépés aktív
- Lépésidő: `StepName.T`
  - Időtartam-változó, értéke a lépés aktiválása óta eltelt idő
  - Értéke a lépés deaktiválásakor befagyasztódik, aktiválásakor $t_{\#0s}$ -ről indul újra
- A lépés-flag és a lépésidő csak olvashatók

Kezdeti lépés

- Jelölés: kettős körvonal
- Tetszőleges azonosító
- A hozzá tartozó lépés-flag kezdeti értéke TRUE
- Minden hálózat egy és csakis egy kezdeti lépést tartalmaz

Lépések szöveges megadása

- **Lépés**

```
STEP StepName  
    (* step body *)  
END_STEP
```

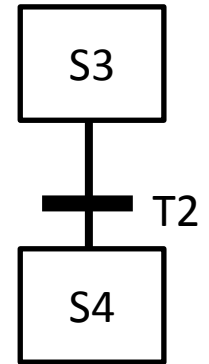
- **Kezdeti lépés**

```
INITIAL_STEP StepName  
    (* step body *)  
END_STEP
```

- A szöveges megadás lehetősége a szabványban szerepel, de a fejlesztői környezetek általában nem támogatják

Átmenetek

- Vízszintes vonal a lépéseket összekötő függőleges élen
- Minden átmenethez egy és csakis egy feltétel tartozik
  - Logikai értékű kifejezés
  - Az átmenet akkor tüzel, ha igazra értékelődik ki
  - Feltétel nélküli átmenetek konstans TRUE feltétellel valósíthatók meg

Átmenetek szöveges megadása

```
TRANSITION TranName FROM Step1 TO  
Step2  
    (*body *)  
END_TRANSITION
```

- A szabványban szerepel, de a fejlesztői környezetek általában nem támogatják

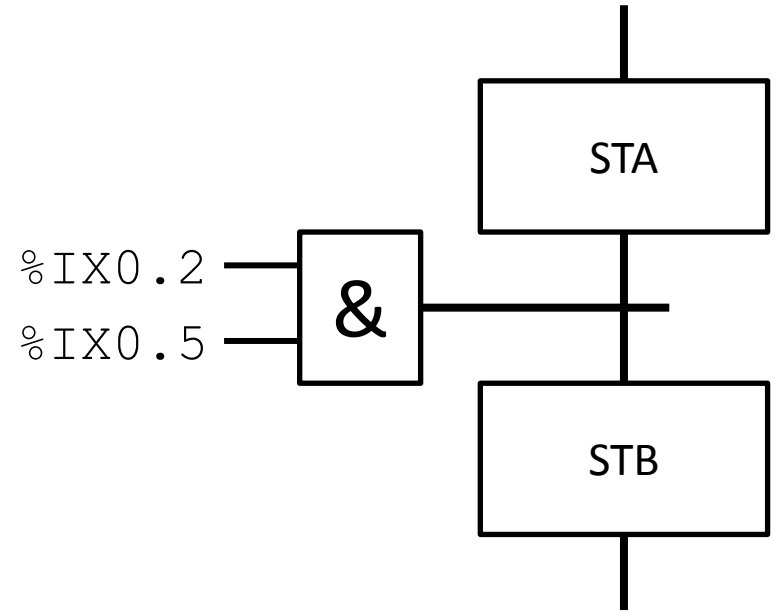
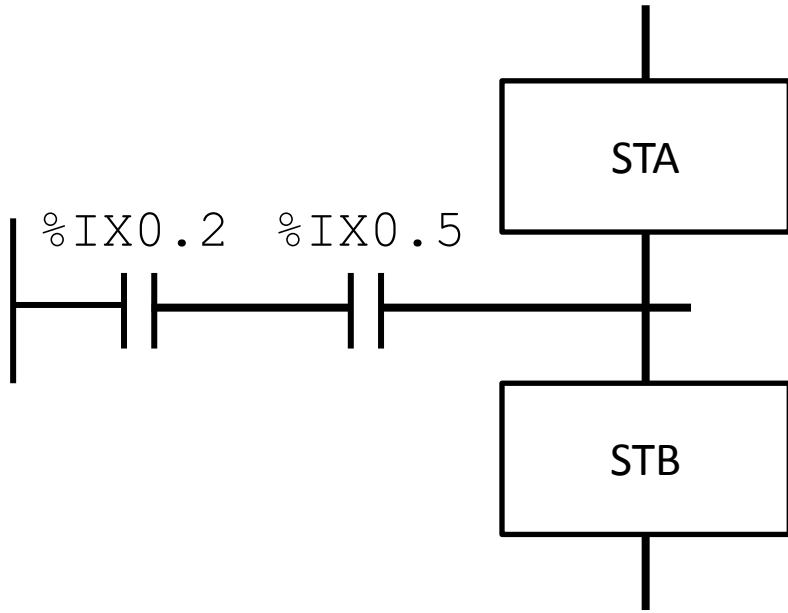
Átmenet-feltételek megadása

- Közvetlen megadás ST nyelven

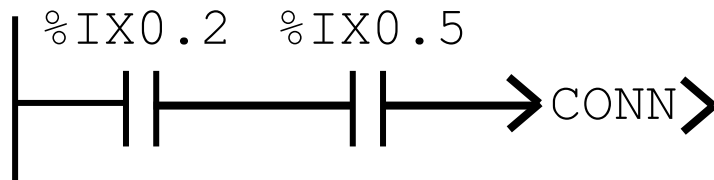

Átmenet-feltételek megadása

- Közvetlen megadás LD vagy FBD nyelven

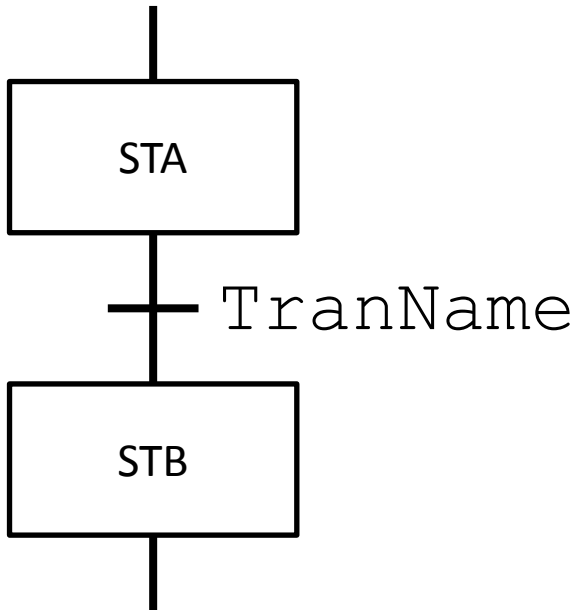

- Az összekötők használata megengedett

Átmenet-feltételek megadása

- Közvetett módon az átmenet nevével


```
TRANSITION TranName FROM STA TO STB:  
(* LD, IL, FB, ST *)  
END_TRANSITION
```

Átmenet-feltétel törzse

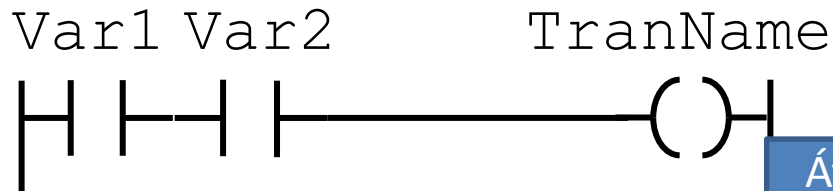
- ST: hozzárendelés egy kifejezéshez (bal oldalon hiányzik a változó)

```
:=Var1 & Var2;
```

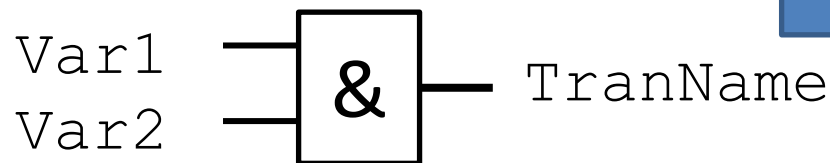
- IL: A feltétel értéke az akkumulátor értéke az utolsó művelet után

```
LD Var1  
AND Var2
```

- LD

- FBD

Átmenet névvel
megegyező
kimenet

Akciók (actions)

- Minden lépéshez nulla vagy több akció rendelhető
- Logikai akció: logikai változó, amit az akció állít be
- Nem logikai akció:
  - IL utasítások
  - ST műveletek
  - LD hálózatok
  - FBD hálózatok
  - Egy másik SFC

Nem-logikai akciók deklarációja

- LD, FBD, SFC: grafikus deklaráció
(implementációfüggő, általában a POU-kkal
megegyező módon)
- ST, IL: ACTION kulcsszó

```
ACTION MyAction:  
    %Q0.1 := %IX0.0 & Step8.X;  
END_ACTION
```

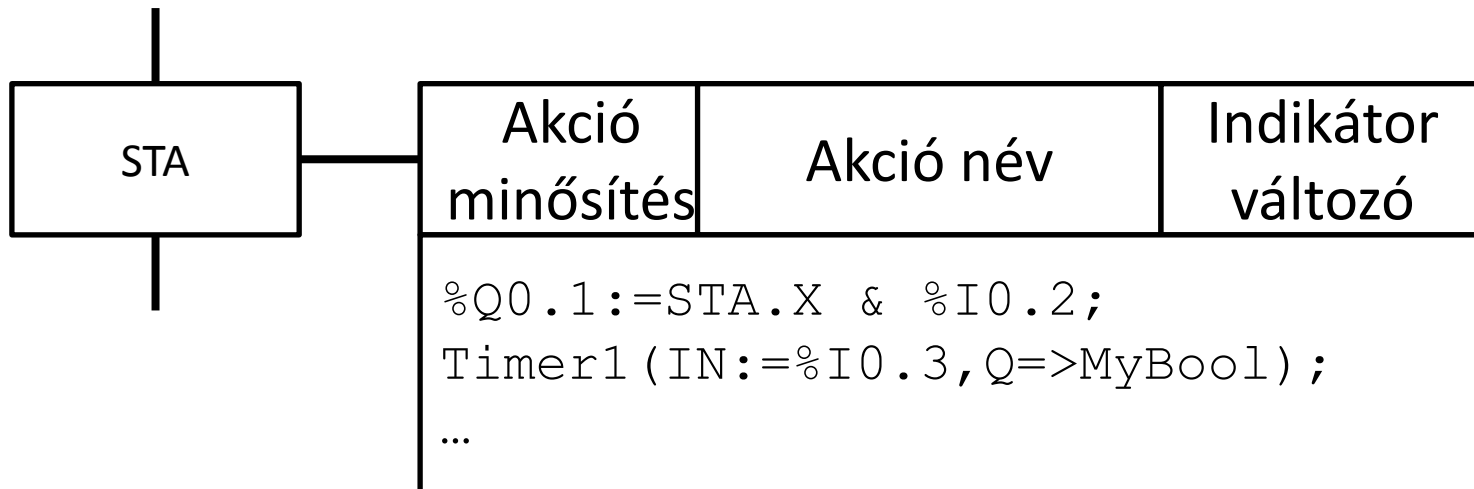
Lépések és akciók hozzárendelése

- Grafikusan: a lépéshez kapcsolt akcióblokk(ok)al

Közvetlen akciódefiníció

- Logikai akció: ha létezik az akcióéval megegyező nevű VAR vagy VAR_OUT típusú változó, akkor az lesz a logikai akció
- Műveletek vagy hálózatok: az akció törzse az akcióblokkon belül is megadható (ekkor az akciónév más akcióblokkokban nem használható)

Lépések és akciók hozzárendelése

- Szövegesen: a STEP blokkokban

```
STEP StepName  
    ActionName (Qual, QualParameter, IndVar) ;  
END_STEP
```

- A fejlesztői környezettől függő módon
  - Általában akcióblokk
  - Az akció törzse külön ablakban szerkeszthető

Az akcióblokk szerkezete

Megadja, hogyan hajtódik végre az adott akció a lépés aktiválása után (*action qualifier*)

Azonosítja az akciót (logikai VAR vagy VAR_OUT változó, Action azonosító)

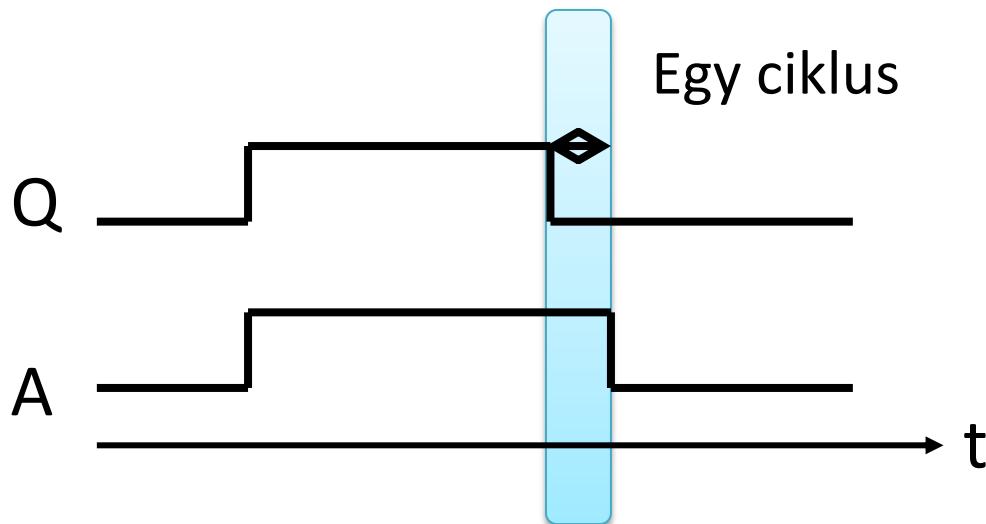
Opcionális logikai változó, amit az akció állít be, hogy sikeres befejezést, hibát stb. jelezen (a gyakorlatban nem használt)

Akcióvezérlés

- A felhasználó előtt rejtett blokk
- Az akcióminősítéstől függően állítja a flageket:
  - Akció-flag (Q) – nem logikai akciók esetén
`ActionName.Q` néven érhető el
  - Aktivitás-flag (A) – csak nem logikai akciók esetén
- Logikai akció: a változót az akció-flag értékére állítjuk
- Nem logikai akció: ciklikusan fut, amíg az aktivitás-flag TRUE értékű

Aktivitás-flag

- Az akció-flaggel együtt állítódik be, annak lefutó éle után még egy ciklus idejéig aktív
- Az akció adott végrehajtási ciklusa az utolsó, ha $\text{Action.Q} = \text{FALSE}) \& (\text{Action.A} = \text{TRUE})$

Aktivitás-flag

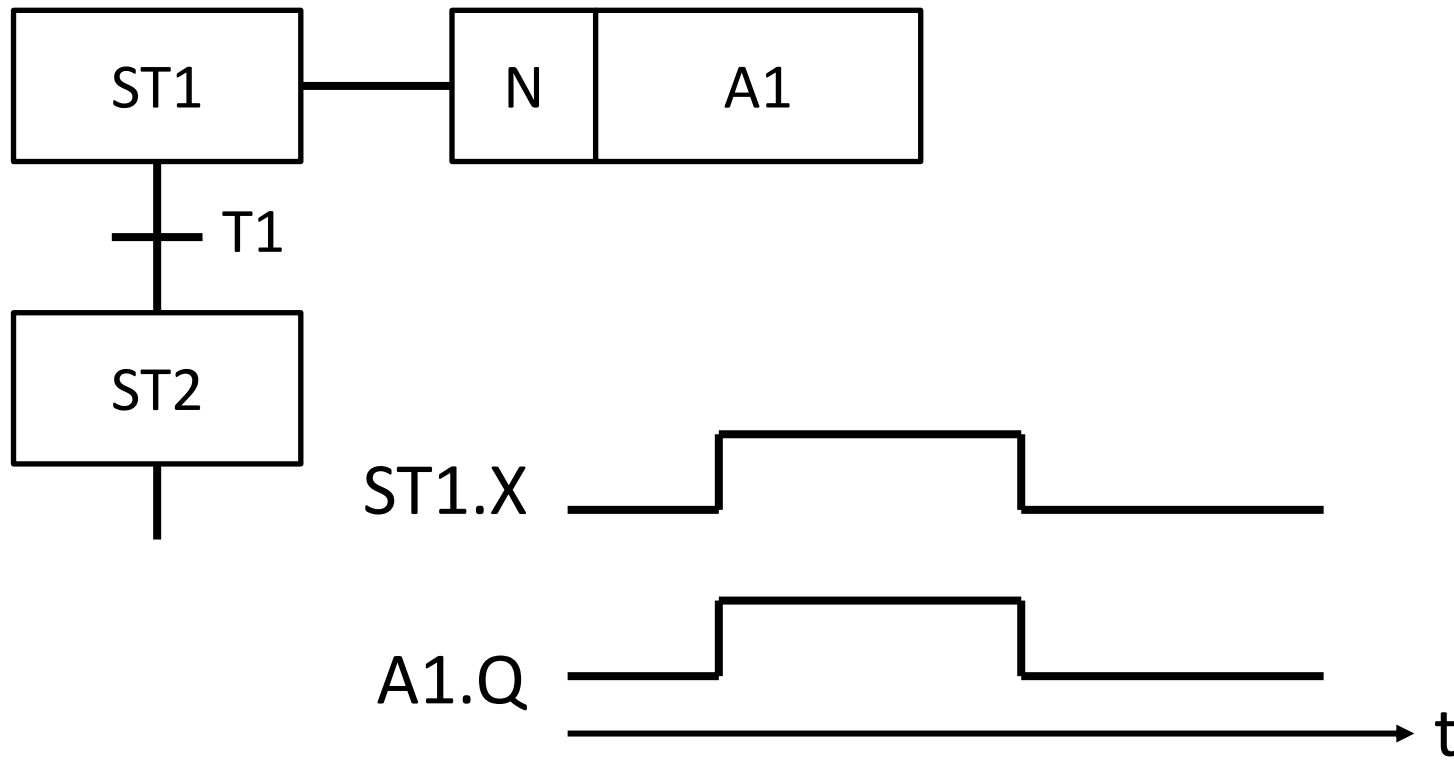
- A fejlesztői környezetek többségében nem érhető el közvetlenül
- Hasonló konstrukciók
  - Exit akció – egyszer, a lépés deaktiválásakor fut le
  - Az akcióból elérhető Last Scan bit – az utolsó végrehajtáskor aktív

Akcióminősítések

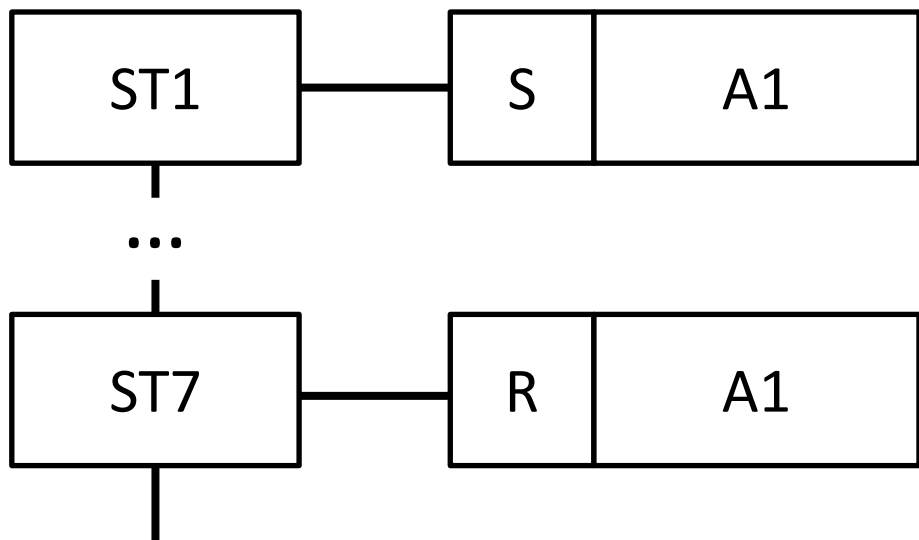
Minősítés	Értelmezés
None / N	Nem tárolt (N on-stored, null qualifier)
R	Reset (Overriding R eset, tárolt akcióra)
S	Tárolt (S et, S tored)
L	Időben korlátozott (Time L imited)
D	Időben késleltetett (Time D elayed)
P	Impulzus (P ulse)
SD	Tárolt és késleltetett (S tored and D elayed)
DS	Késleltetett és tárolt (D elayed and S tored)
SL	Tárolt és korlátozott (S tored and L imited)
<i>P1</i>	<i>Felfutó él érzékeny (Pulse (rising edge))</i>
<i>P0</i>	<i>Lefutó él érzékeny (Pulse (falling edge))</i>

Nem tárolt akció

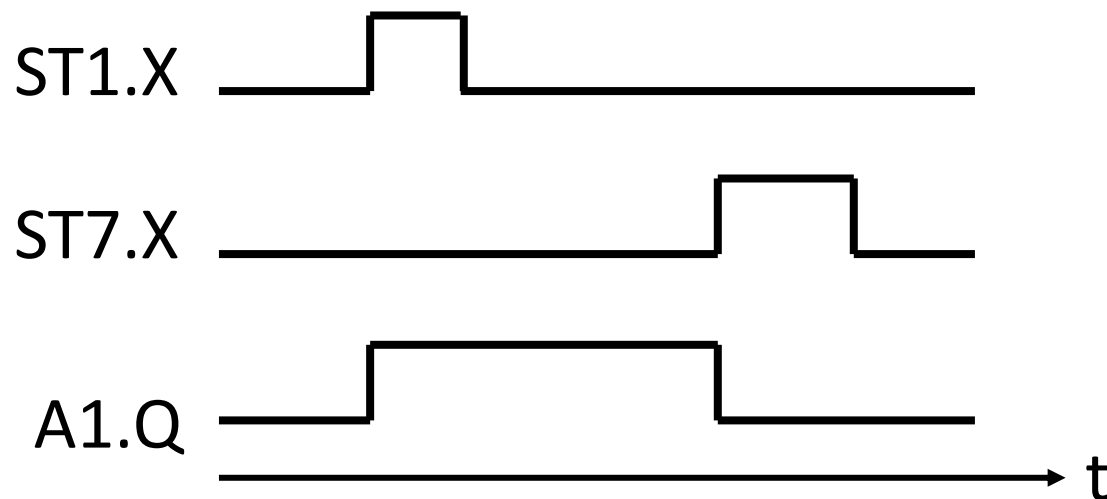
- A Q akció-flag a lépés-flag másolata

Tárolt akció

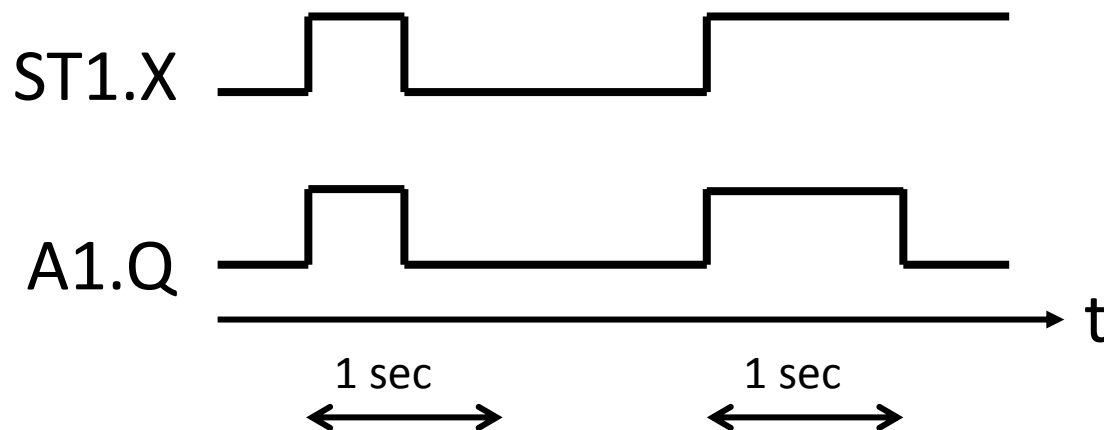
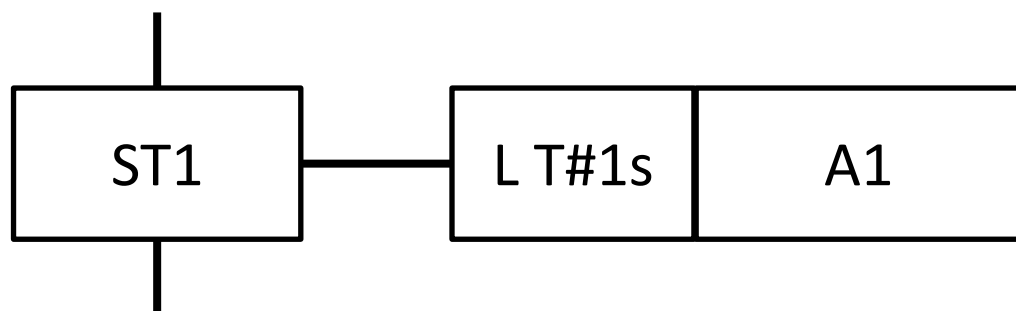
- A Reset művelet magasabb prioritású

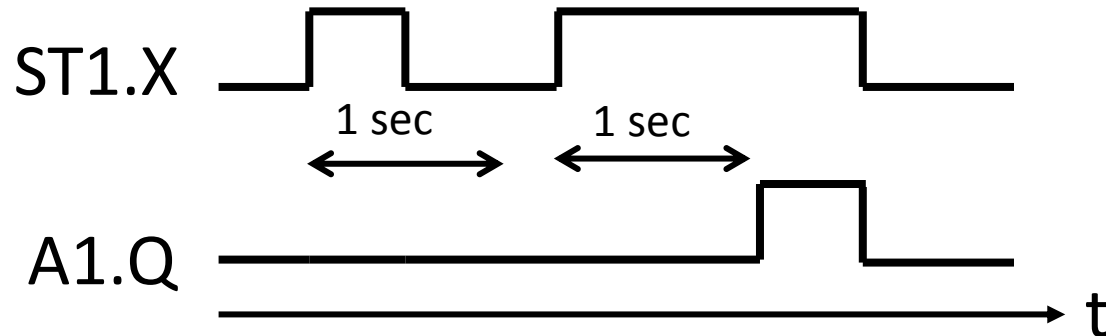
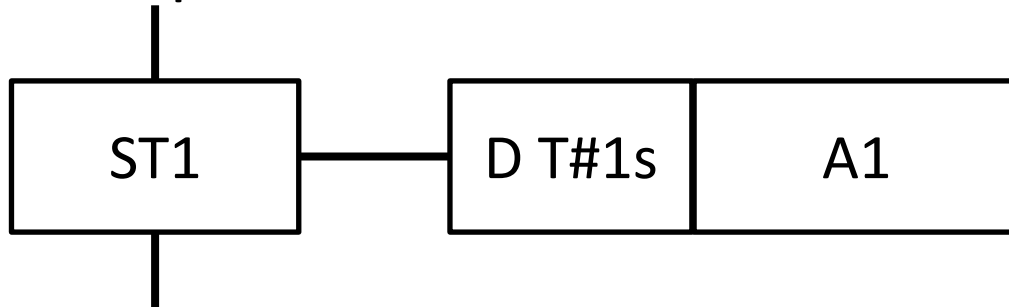
Időben korlátozott akció

- A Q akció-flag a lépés aktiválásával állítódik be
- Annak deaktiválásáig, de legfeljebb a megadott ideig aktív

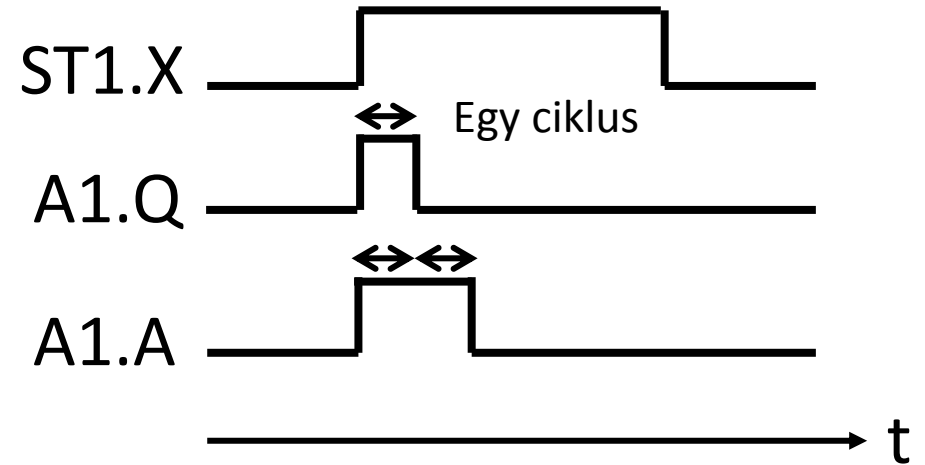
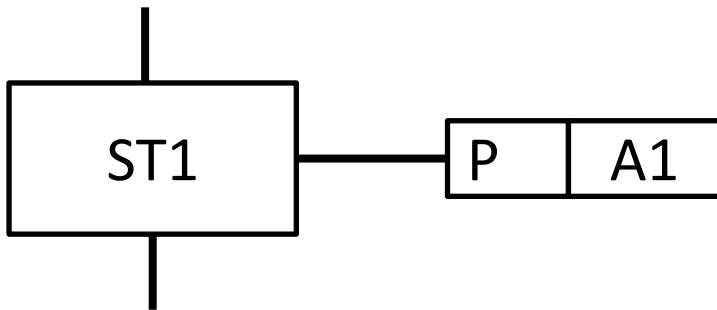
Időben késleltetett akció

- A Q akció-flag a lépés aktiválása után megadott idővel állítódik be, ha a lépés akkor még aktív
- A lépés deaktiválásakor törlődik

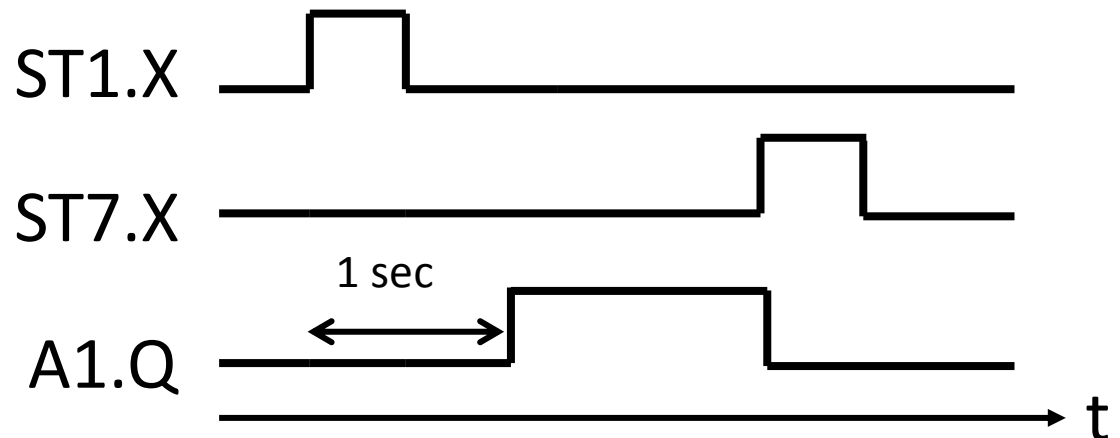
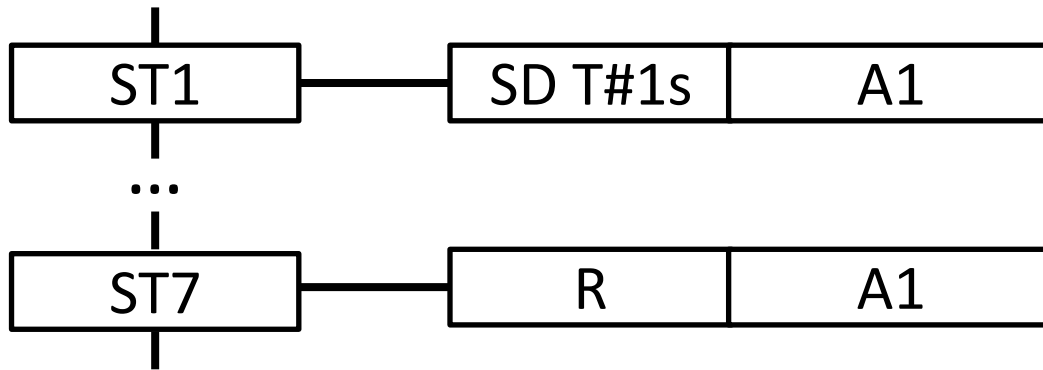
Impulzus-akció

- Az akció-flag a lépés aktiválása után egyetlen ciklus idejéig aktív
- Egyes fejlesztői környezetekben külön Entry Action definiálható

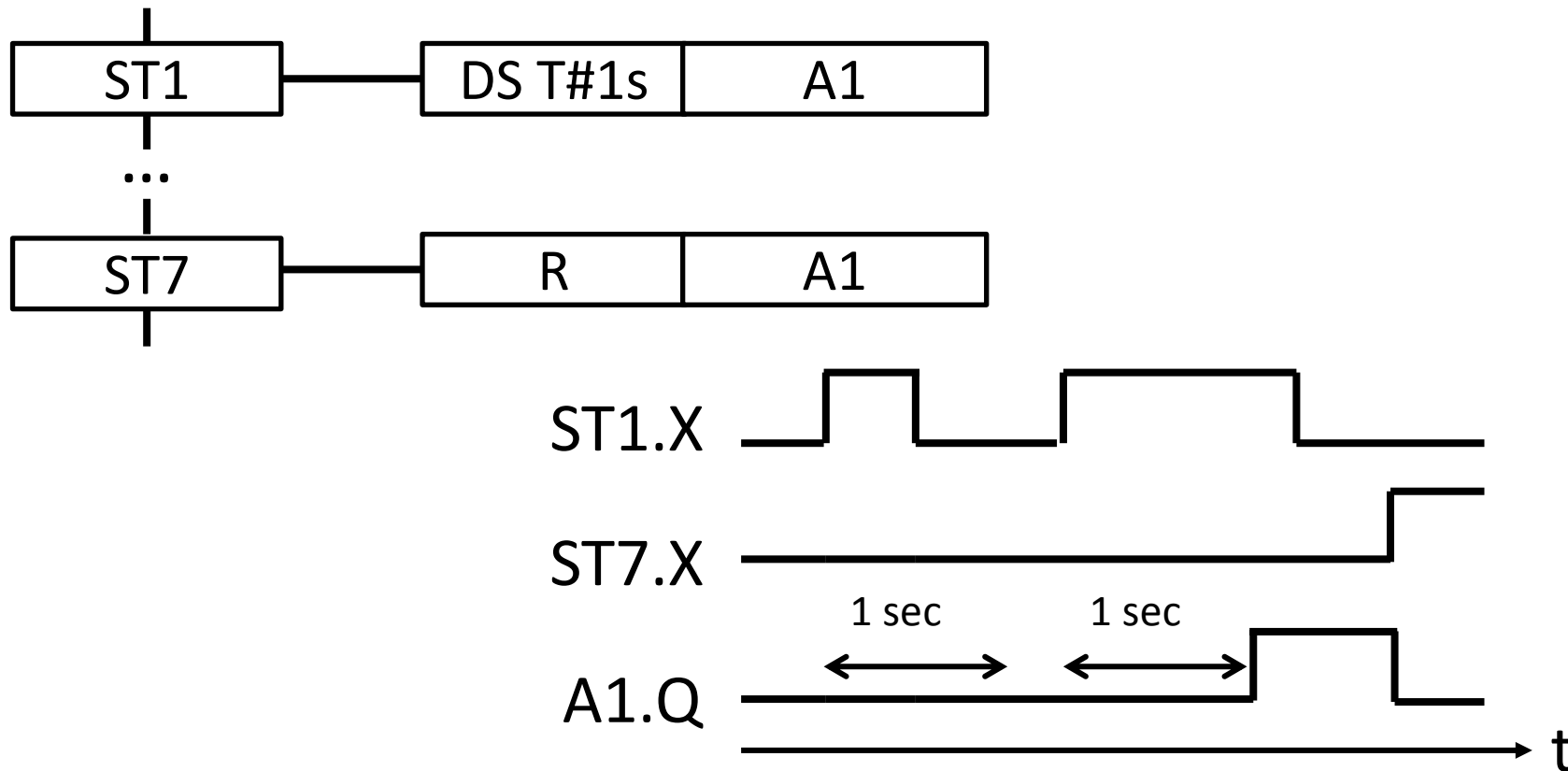
Tárolt és késleltetett akció

- A Q akció-flag a lépés aktiválása után megadott idővel állítódik be, akkor is, ha a lépés már nem aktív
- Csak Reset-akció törli

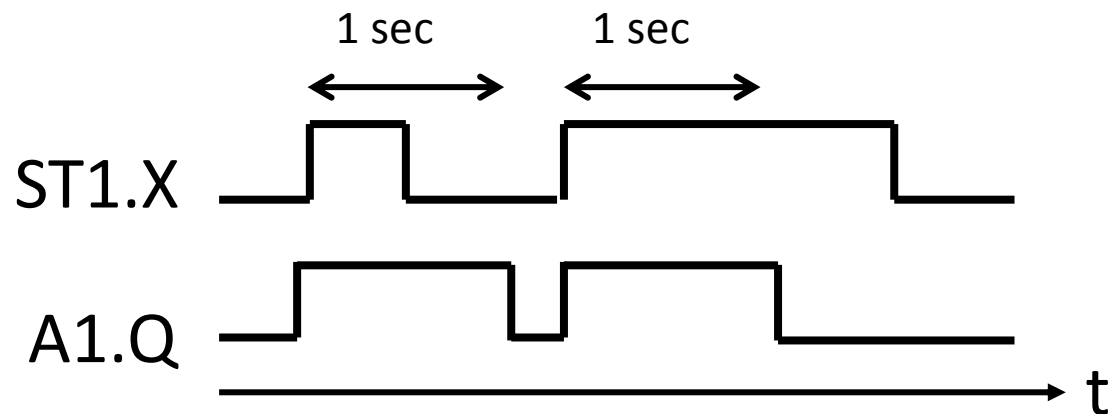
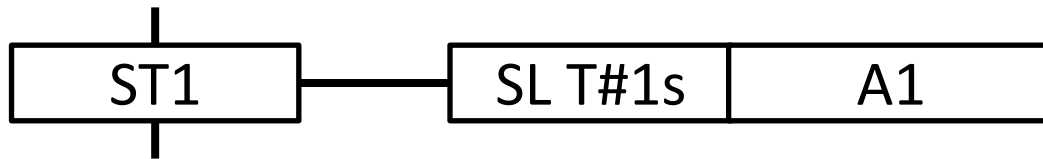
Késleltetett és tárolt akció

- A Q akció-flag a lépés aktiválása után megadott idővel állítódik be, amennyiben a lépés még aktív
- Csak Reset-akció törli, az állapot deaktiválása nem

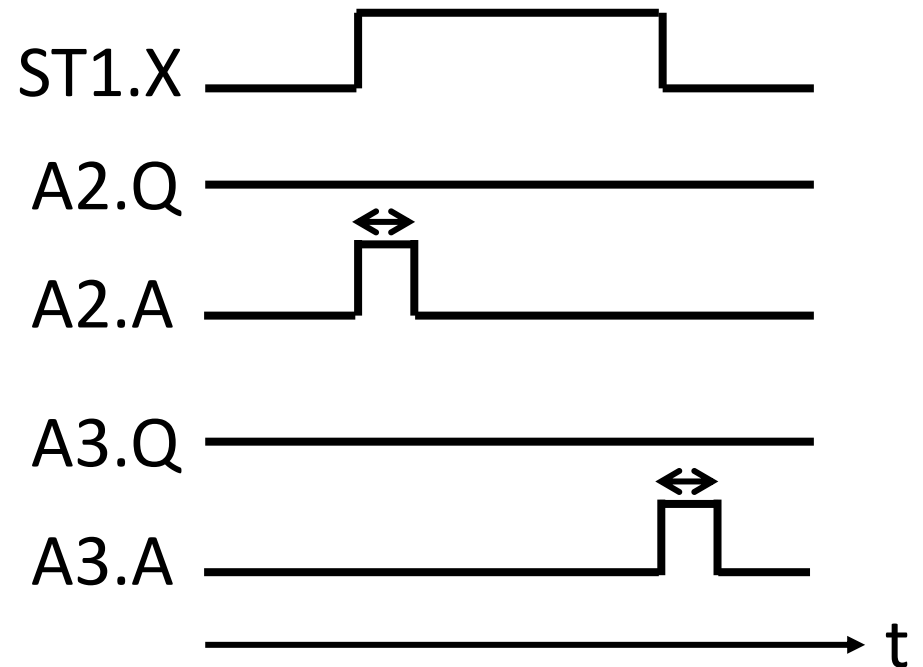
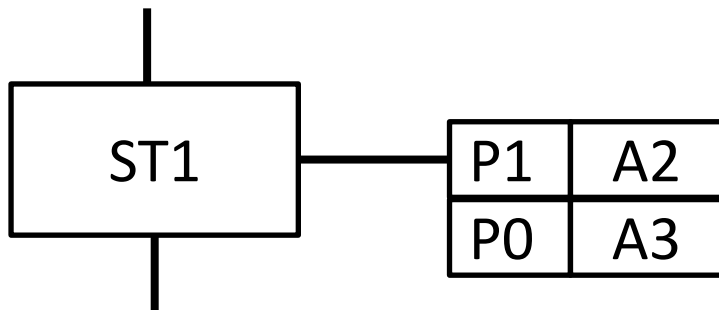
Tárolt és korlátozott akció

- A Q akció-flag a lépés aktiválásakor állítódik be
- A megadott idő után törlődik a lépés aktivitásától függetlenül

P1 és P0 impulzus-akciók

- A szabványban definiáltak, de a fejlesztői környezetek általában nem implementálják (helyettük más megoldások)
- A P1 és P0 akcióminősítések logikai akciókra nem értelmezettek (hatástalanok)
- Csak az aktivitás flaget állítják, az akció flaget nem

Időzített minősítések

- Egy akció csak egy időzített minősítéshez kapcsolható

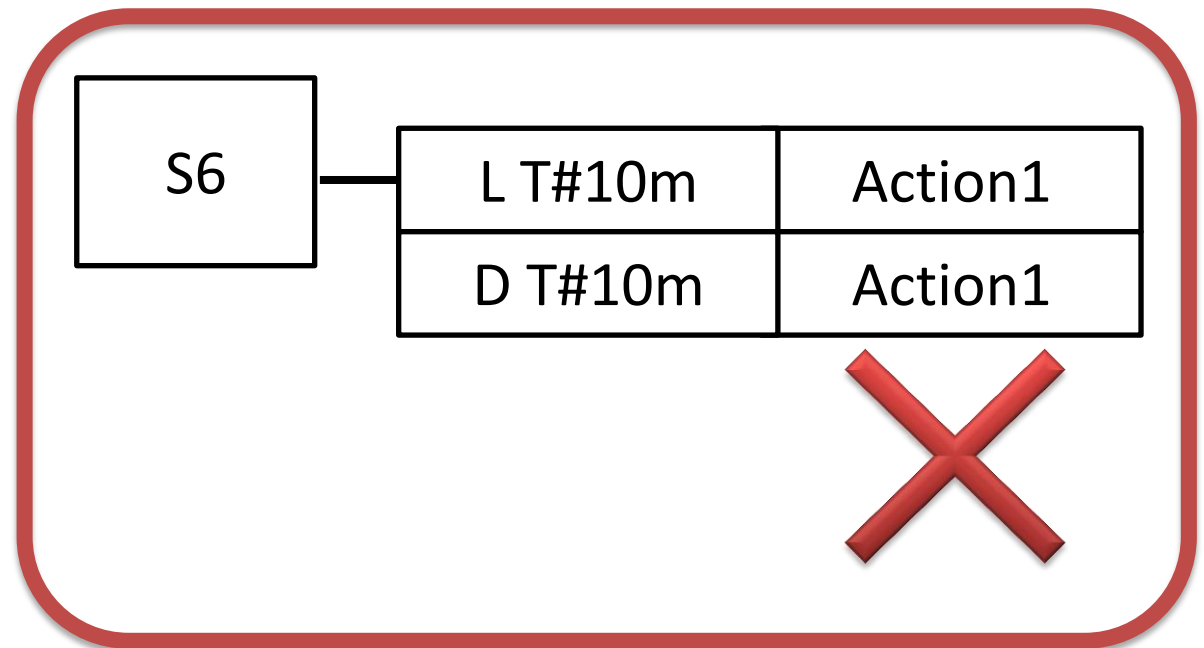
– L

– D

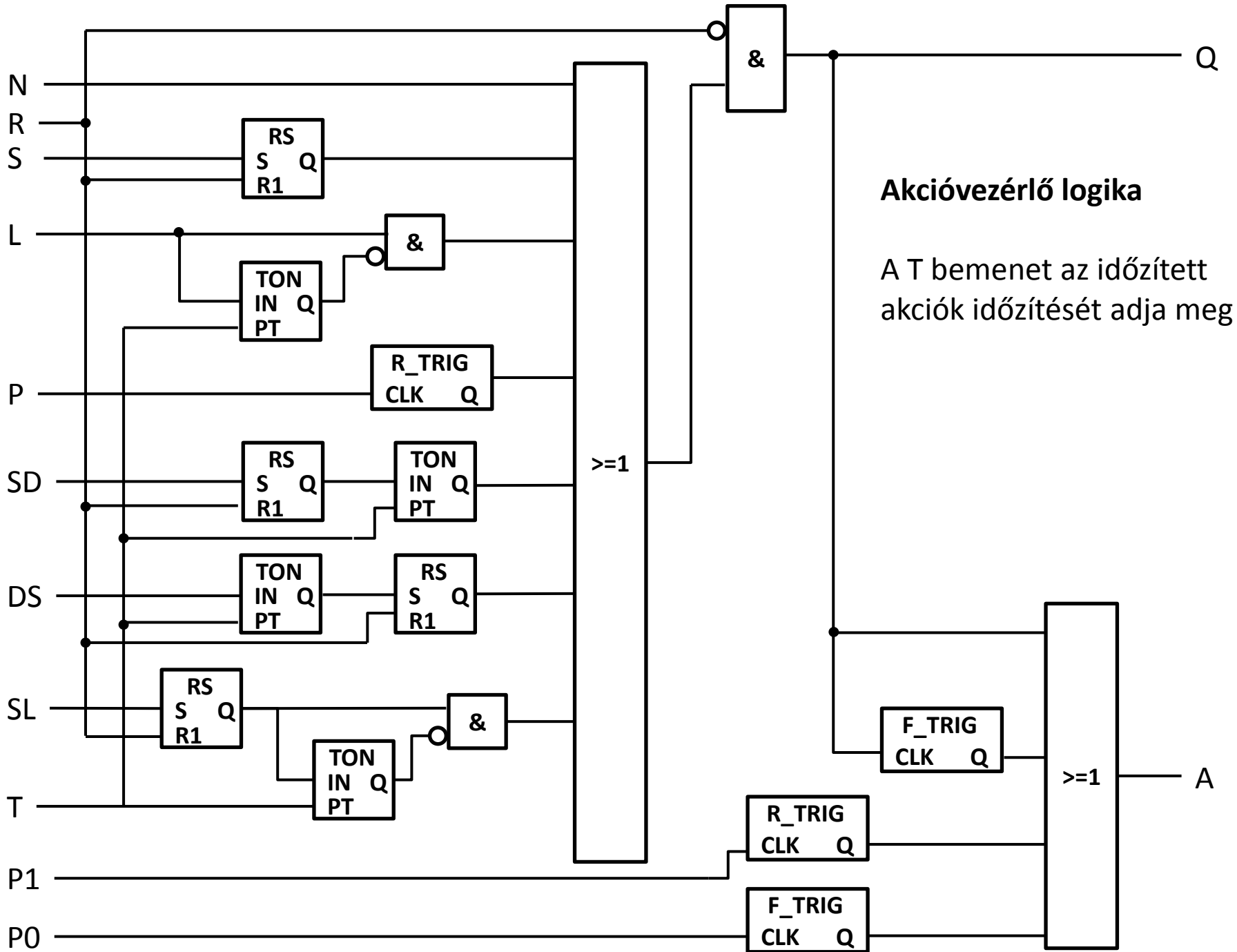
– SD

– DS

– SL

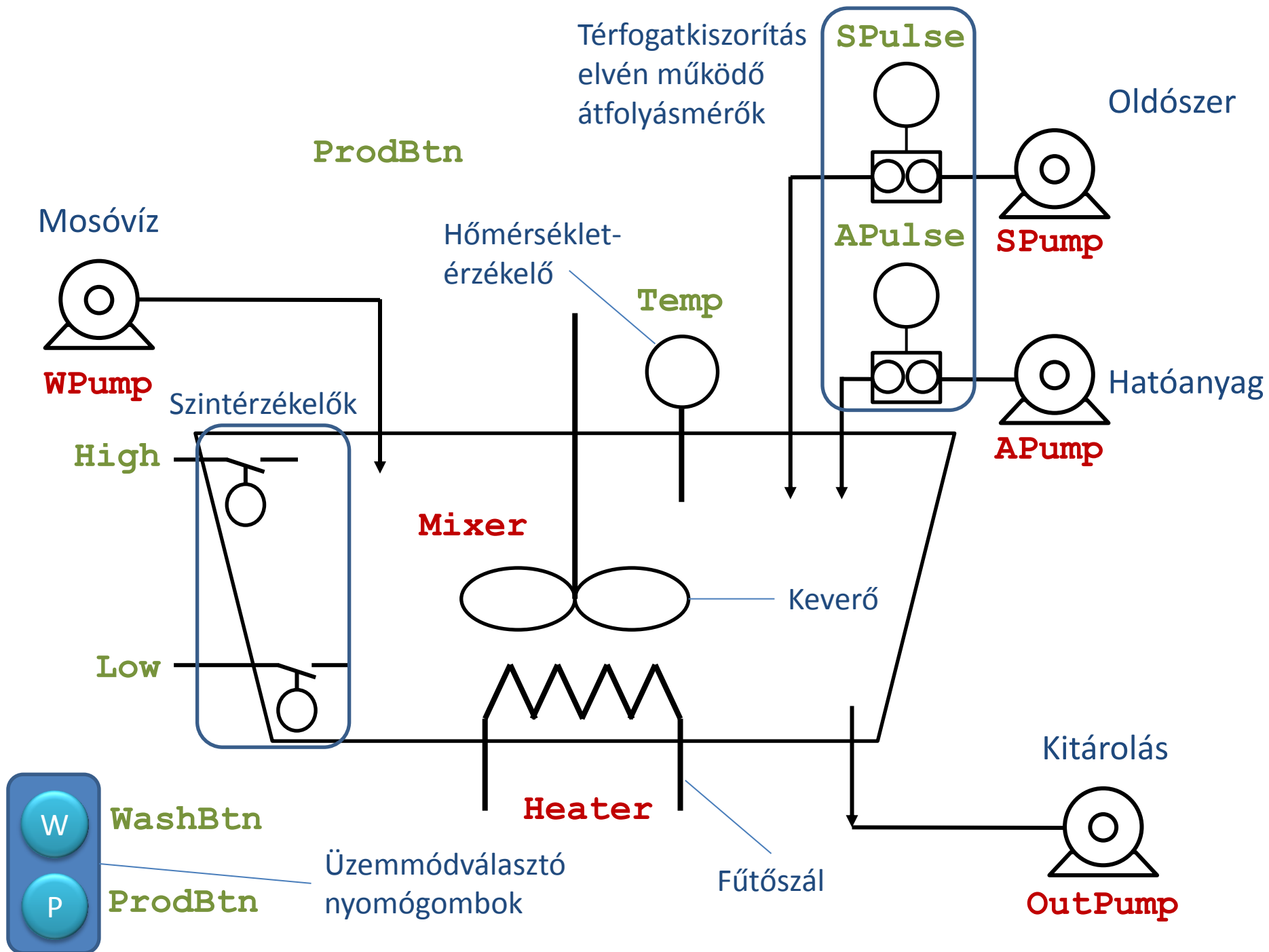

Példa

- Egy keverővel is ellátott autokláv a következő üzemmódokban működik:
  - Mosás: a tartályt megtöltjük vízzel, majd 10 percen át fűtjük. Ezután bekapcsoljuk a keverőt, és addig működtetjük, amíg a víz hőmérséklete 30 fok alá nem süllyed, majd kiszivattyúzzuk a vizet.
  - Termelés: a tartályba a megadott mennyiségű hatóanyagot (7 egység) és oldószert (30 egység) szivattyúzzuk, majd az elegyet 10 percig fűtjük. Ezután bekapcsoljuk a keverőt, és addig működtetjük, amíg az oldat hőmérséklete 30 fok alá nem süllyed, majd kiszivattyúzzuk azt.

Bemenetek

Változó	Típus	Értelmezés
APulse	BOOL	Hatóanyag-átfolyásmérő: felfutó éle egy egység betárolását jelzi
SPulse	BOOL	Oldószer-átfolyásmérő: felfutó éle egy egység betárolását jelzi
High	BOOL	Szintérzékelő – teli szint (0: szint alatta, 1: szint felette)
Low	BOOL	Szintérzékelő – üres szint (0: szint alatta, 1: szint felette)
WashBtn	BOOL	Mosás üzemmódválasztó nyomógomb
ProdBtn	BOOL	Termelés üzemmódválasztó nyomógomb
Temp	USINT	Folyadék hőmérséklete [°C]

Kimenetek

Változó	Típus	Értelmezés
WPump	BOOL	Mosóvíz szivattyú (0: ki, 1: be)
SPump	BOOL	Oldószer szivattyú (0: ki, 1: be)
APump	BOOL	Hatóanyag szivattyú (0: ki, 1: be)
OutPump	BOOL	Kitároló szivattyú – ürítés (0: ki, 1: be)
Mixer	BOOL	Keverő (0: ki, 1: be)
Heater	BOOL	Fűtés (0: ki, 1: be)

Betárolt mennyiség számlálása

- APulse és SPulse felfutó éleit számoljuk
- A betárolt mennyiséget az AIn és SIn változókba töltjük
- A számlálókat kitároláskor nullázzuk

```
ACTION CountAPulse:
```

```
    CntA(CU:=APulse, R:=NOT LOW, CV=>AIn);
```

```
END_ACTION
```

```
ACTION CountSPulse:
```

```
    CntS(CU:=SPulse, R:=NOT LOW, CV=>SIn);
```

```
END_ACTION
```

PROGRAM MAIN

VAR_INPUT

APulse AT %IX0.0: BOOL;
Spulse AT %IX0.1: BOOL;
Low AT %IX0.2: BOOL;
High AT %IX0.3: BOOL;
WashBtn AT %IX0.4: BOOL;
ProdBtn AT %IX0.5: BOOL;
Temp AT %IB0.0: USINT;

END_VAR

VAR_OUTPUT

APump AT %QX0.0: BOOL;
SPump AT %QX0.1: BOOL;
WPump AT %QX0.2: BOOL;
OutPump AT %QX0.3: BOOL;
Heater AT %QX0.4: BOOL;
Mixer AT %QX0.5: BOOL;

END_VAR

VAR

Ain, Sin: INT;
CntS, CntR: CTU;

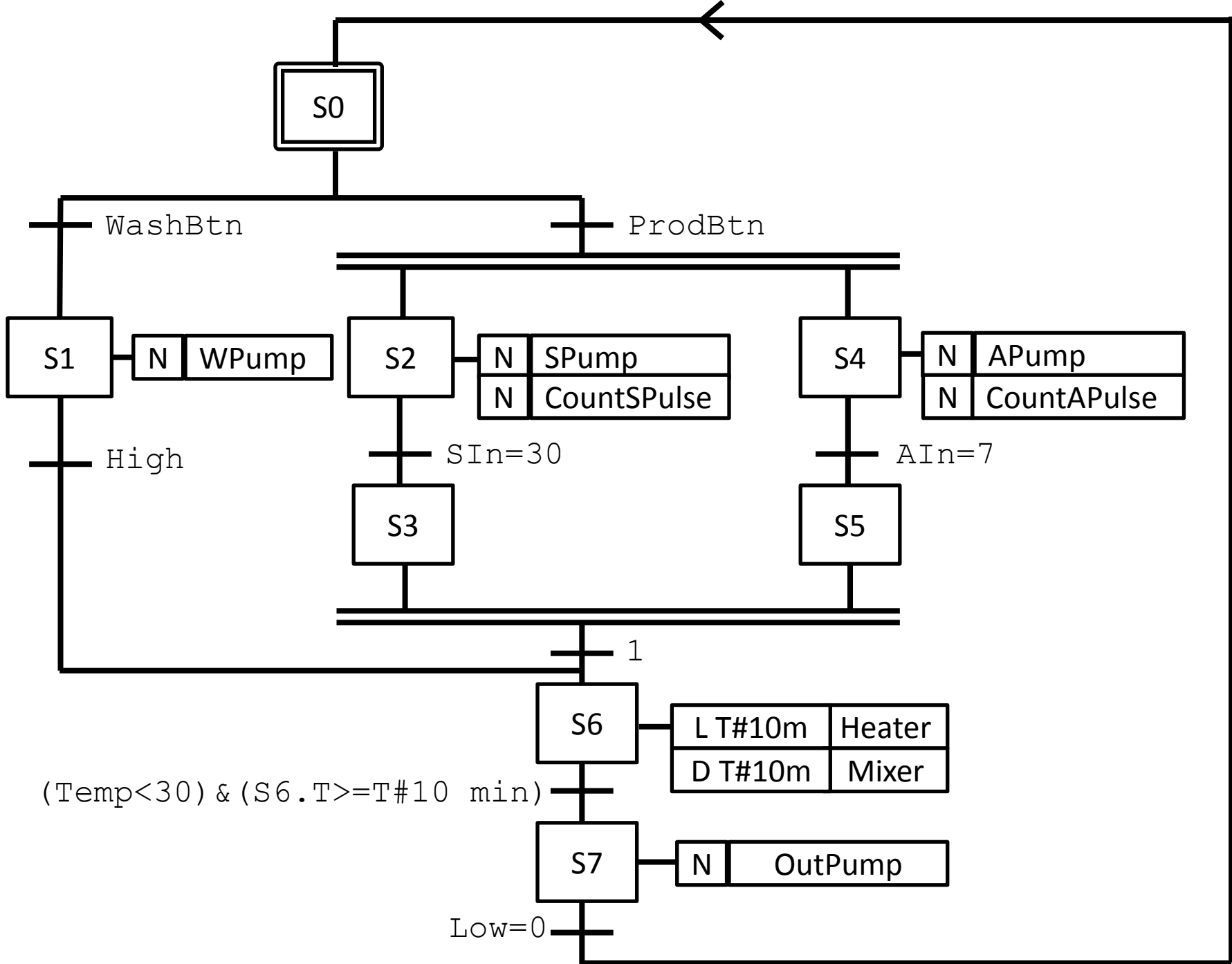
END_VAR

ACTION CountAPulse:
CntA(CU:=APulse,
R:=NOT LOW,
CV=>Ain
);

END_ACTION

ACTION CountSPulse:
CntS(CU:=SPulse,
R:=NOT LOW,
CV=>Sin
);

END_ACTION

Példa- Akciók

Akció	Magyarázat
Wpump	A mosóvíz szivattyút működtető bit (logikai akció)
Spump	Az oldószer szivattyút működtető bit (logikai akció)
Apump	A hatóanyag-szivattyút működtető bit (logikai akció)
CountSPulse	Betárolt oldószer-mennyiség (SIn) mérése – átfolyásmérő impulzusait számláló akció (nem logikai)
CountAPulse	Betárolt hatóanyag-mennyiség (AIn) mérése – átfolyásmérő impulzusait számláló akció (nem logikai)
Heater	A fűtést működtető bit (logikai akció)
Mixer	A keverőt működtető bit (logikai akció)
OutPump	A kitároló szivattyút működtető bit (logikai akció)